

Laura Rekimies

Väkivallaton Vantaa – kokemuksia ja kehittämisideoita lähisuhdeväkivaltakoulutuksesta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoidtaja YAMK

Terveysten edistämisen tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

4.5.2024

Tekijä	Laura Rekimies
Otsikko	Väkivallaton Vantaa – kokemuksia ja kehittämideoita lähisuhdeväkivaltakoulutuksesta
Sivumäärä	37 sivua + 1 liite
Aika	4.5.2024
Tutkinto	Sairaanhoitaja YAMK
Tutkinto-ohjelma	Terveyden edistämisen tutkinto-ohjelma
Ohjaaja	TtT, lehtori Sari Haapio

Vantaan kaupungin ja Vantaan turvakoti ry:n yhteistyönä toteutettiin vuosina 2020–2022 Väkivallaton Vantaa -kehittämishanke, minkä tavoitteena oli tunnistaa ja ehkäistä lähisuhdeväkivaltaa sekä luoda Vantaalla työskenteleville yhteinen toimintamalli, välineistö ja palvelupolku ilmiön kanssa työskentelylle. Opinnäytetyö tehtiin hankkeeseen ja siinä selvitettiin hankkeen verkossa toteutetun perehdytys- ja puheeksiotokoulutuksen käyneiden työntekijöiden mielipiteitä koulutuksen hyödyllisyydestä suhteessa heidän omaan työhönsä, sekä heidän kehitysideoitaan koulutuksesta. Opinnäytetyössä keskityttiin lasten tai perheiden kanssa työskentelevien vastauksiin ja työn teoreettinen viitekehys muodostui lähisuhdeväkivaltailmiöstä, lähisuhdeväkivallan vaikutuksesta lapsiin sekä hyvän koulutuksen perusteista.

Opinnäytetyön tulokset pohjautuvat kyselytutkimuksen vastauksiin, kyselylomake laadittiin yhteistyössä Väkivallaton Vantaa -hankkeen kanssa. Lomake sisälsi sekä strukturoituja, että avoimia kysymyksiä, ja opinnäytetyössä käytettiin sovitusti avoimien kysymysten vastauksia. Saatu aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä analyysillä.

Työntekijät kokivat koulutuksessa hyödyllisimmiksi muun muassa lähisuhdeväkivaltailmiön riskitekijöiden sekä lähisuhdeväkivallan tunnistamisen. Esiin nostettiin lähisuhdeväkivaltailmiöstä suoraan ja käytännönläheisesti puhuminen, ja koulutuksen koettiin syventävän työntekijöiden ymmärrystä ilmiön moniulotteisuudesta. Myös eri yhteistyötahojen koonti ja palveluohjaus koettiin tärkeänä, etenkin Vantaan palveluiden osalta. Koettiin, että saatiin erilaisia työkaluja ja kannustusta puheeksiottoon, sekä selkeitä keinoja ja sanoja oman työn tueksi. Myös lapsiin liittyvä koulutusosuus koettiin hyödyllisenä.

Kehittämissideoina nousi koulutusten järjestäminen eri kohderyhmille erikseen sekä koulutuksen vuorovaikutuksellisuuden ja toiminnallisuuden lisääminen. Vastauksissa todettiin koulutuksen olevan sisällöltään runsas ja tiivis, ja toivottiin koulutuksen jakamista pienempiin osiin, jolloin tietoa pystyisi omaksuma paremmin. Osa vastaajista kiinnitti huomiota koulutuksen sisällöllisiin seikkoihin, kuten runsaaseen sisälukuun koulutusdioja läpikäytäessä. Koulutusmateriaaleja toivottiin myös pian saatavaksi omaan käyttöön. Osa työntekijöistä koki, ettei koulutuksessa ollut kehittämisen tarvetta, vaan koulutus oli juuri sellaiseen onnistunut ja kattava.

Opinnäytetyöstä saatujen tulosten avulla koulutuksen järjestäjät saavat tietoa koulutuksen vaikutuksista, hyödyistä ja mahdollisista kehittämishaasteista. Vaikka opinnäytetyö tehtiin Väkivallaton Vantaa -kehittämishankkeeseen, voidaan tuloksia jatkossa hyödyntää myös muiden lähisuhdeväkivaltakoulutuksen suunnittelussa. Jatkotutkimusehdotuksena on koulutuksen käyneiden työntekijöiden kokemukset koulutuksen hyödyistä pidemmällä aikavälillä, kun koulutuksesta saatua tietoa on päästy soveltamaan omassa työssä.

Avainsanat	lähisuhdeväkivalta, koulutus, terveyden edistäminen
------------	---

Author	Laura Rekimies
Title	Väkivallaton Vantaa – Experiences and Development Ideas for Domestic Violence Training
Number of Pages	37 pages + 1 appendice
Date	4 May 2024
Degree	Master of Health Care (Nursing)
Degree Programme	Master's Degree Programme in Health Promotion
Instructors	Sari Haapio, Senior Lecturer (PhD)
<p>“Väkivallaton Vantaa” was a collaborative project implemented from 2020 to 2022 by the city of Vantaa and the Vantaa shelter. The aim of the project was to identify and prevent instances of domestic violence, as well as to provide employees with a coherent framework, toolkit, and service pathway with which to address it. The purpose of this thesis work was to investigate and report on employee’s views regarding the utility of an online training course designed to familiarize them on the themes central to the project. In addition to evaluating views on the applicability of the training material to field work, feedback on possible improvements was also evaluated. The thesis work focused on responses made by employees working primarily with children and families. Furthermore, the theoretical framework used was informed by literature on domestic violence, its effect on children, as well as the principles of effective training.</p> <p>The results of the thesis work were based on polling data. The questionnaire used was developed in cooperation with the “Väkivallaton Vantaa” team. The questionnaire included both structured and open questions, but this thesis primarily analyzed the content of the answers to the open questions.</p> <p>According to employee responses, the most useful segments of the training course were ones pertaining to risk factors that lead to domestic violence, as well as tools for its identification. Furthermore, direct and pragmatic approaches for stimulating discussions on domestic violence were found useful in discussions with employees. Positive feedback was also given on the provision of information about different organizations that work with victims of domestic violence in the city of Vantaa. Segments addressing children were considered especially inciteful. All in all, the training course successfully deepened employees’ understanding on the many dimensions of domestic violence.</p> <p>Critical feedback given by employees suggested the need for training courses aimed at specific target groups and improving communication skills and functionality in the domestic violence online training course. The gathered feedback suggested that the content of the course was somewhat excessive, suggesting a need for the division of the course into smaller segments, making it more digestible. Respondents hoped the training material would be made readily available to them as soon as possible. Some employees felt the training course required no development whatsoever.</p> <p>The results of this thesis work informed the training course providers with data on the effects, utility and targets of the training programme for further development. Despite the results being primarily utilized by the “Väkivallaton Vantaa” development project, they can also be of use to other projects addressing domestic violence. Additional research is needed in the long-term applicability of the training course material to field work done by employees.</p>	
Keywords	domestic violence, training, health promotion

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Lähisuhdeväkivalta ilmiönä	2
2.1.1	Poikkeusolosuhteet koronapandemian aikana	3
2.1.2	Lasten oikeudet	5
2.1.3	Lapset ja lähisuhdeväkivalta	5
2.1.4	Lähisuhdeväkivalta ja terveyden edistäminen	6
2.1.5	Lähisuhdeväkivallan puheeksiotto	9
2.2	Lähisuhdeväkivallan muodot	10
2.2.1	Fyysinen väkivalta	10
2.2.2	Henkinen väkivalta	10
2.2.3	Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta	11
2.2.4	Taloudellinen väkivalta	11
2.2.5	Kunniaan liittyvä väkivalta	11
2.2.6	Digitaalinen väkivalta	12
2.3	Laadukas koulutus	12
2.3.1	Hyvän koulutuksen perusteet	12
2.3.2	Koulutuksen sisällöllinen rakenne	14
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	15
4	Menetelmälliset lähtökohdat	16
4.1	Opinnäytetyön lähtökohdat	16
4.2	Laadullinen tutkimus ja aineiston analyysi	16
5	Tulokset	18
5.1	Mitkä asiat työntekijät kokivat hyödyllisimmäksi oman työnsä kannalta	18
5.1.1	Lähisuhdeväkivaltailmiön avaaminen	18
5.1.2	Auttajatahojen läpikäynti ja palveluohjaus	19
5.1.3	Puheeksiottamiseen liittyvä osio	20
5.1.4	Toimintaohjeet lähisuhdeväkivaltaan liittyen	20
5.1.5	Koko koulutuskokonaisuus	21
5.2	Miten työntekijät kehittäisivät koulutusta	21
5.2.1	Eri kohderyhmien huomioiminen	21
5.2.2	Vuorovaikutuksellisuuden lisääminen	22
5.2.3	Tiivistetty sisältö väljemmällä aikataululla	22

5.2.4	Koulutusmateriaalin esittämisen parantaminen	23
5.2.5	Materiaalien jakaminen koulutettaville	23
5.2.6	Ei kehittämisen tarvetta	24
6	Pohdinta	24
6.1	Tutkimustulosten tarkastelu	24
6.2	Luotettavuus	28
6.3	Eettisyys	29
6.4	Johtopäätökset ja jatkokehittämissuhteet	29
	Lähteet	32
	Liitteet	
	Liite 1. Webropol-palautekysely	

1 Johdanto

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 viranomaisten tietoon tuli 10800 lähisuhdeväkivaltarikosta, eli 1,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Jo pari vuotta kasvussa olleet avo- ja aviopuolisoiden väliset lähisuhdeväkivaltatapaukset kuitenkin kasvoivat 2,9 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2020 lähisuhdeväkivallan uhreista 75,2 prosenttia oli naisia ja lähisuhdeväkivallan tekijöistä 78,1 prosenttia miehiä. (Suomen virallinen tilasto 2021.)

Lähisuhdeväkivalta tarkoittaa sitä, että henkilö on väkivaltainen lastaan, entistä tai nykyistä kumppaniaan, lähisukulaistaan tai muuta läheistään kohtaan. Väkivallan muotoja ovat esimerkiksi fyysinen, henkinen, taloudellinen, kulttuurinen, uskonnollinen ja seksuaalinen väkivalta, sekä kaltoinkohtelu ja laiminlyönti. (Notko & Husso 2019: 13.) Suomessa lähisuhdeväkivallan määrää suurempi ongelma on sen tunnistamattomuus ja siihen puuttumattomuus. On todettu, että osa esimerkiksi perhe- ja lapsisurmista olisi ollut ehkäistävissä, mikäli väkivallan uhkaan olisi puututtu vakavalla otteella sen tullessa viranomaisten tietoon. (Notko & Husso 2019: 15.)

Lähisuhdeväkivallan aiheuttamat terveysvaikutukset ovat usein pitkäkestoisia ja nostavat siten osaltaan Suomen terveystaloudellisia kustannuksia. Vaikka lähisuhdeväkivallan uhrin kärsimykselle ei voi laittaa hintalappua, on vuonna 2022 valmistuneessa tutkimuksessa arvioitu, että Suomessa pelkästään naisiin kohdistuneen fyysisen lähisuhdeväkivallan suorat lisäkustannukset terveydenhuollolle ovat vuositasolla noin 150 miljoonaa euroa. Todellinen luku on huomattavasti suurempi, otettaessa huomioon muun muassa muut kuin fyysisen väkivallan muodot, sekä miehiin kohdistunut lähisuhdeväkivalta. Kustannuksia kertyy myös muille sektoreille, kuten sosiaalipalveluille sekä poliisille, terveydenhuollon lisäksi. Merkittävää tutkimuksessa oli myös se, että lähisuhdeväkivallan kustannukset kääntyivät laskuun väkivallan tunnistamisen jälkeen. (Siltala ym. 2022: 84–85.)

Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen on haasteellista ja se on monesti mielletty lähinnä sosiaalitoimelle kuuluvaksi tehtäväksi. Työtä lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi ja väkivallan puheeksi ottamista olisi tärkeää tehdä myös muilla sektoreilla kuten terveydenhuollossa sekä varhaiskasvatuksessa. Luotettavin tapa lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi on kysyä siitä suoraan. Lähisuhdeväkivallasta tulisi kysyä rutiininomaisesti ja

luontevasti, kuten muistakin terveyteen liittyvistä asioista. Voi olla, että asiakas ei ajankohtaisesti halua keskustella asiasta, mutta lähisuhdeväkivallan esille ottaminen voi auttaa asiakasta miettimään omaa tilannettaan. Aiheesta suoraan puhuminen kertoo myös asiakkaalle, että hänestä välitetään, ja että lähisuhdeväkivallasta voi puhua ja saada siihen apua. (Nipuli 2019: 32–33.)

Vantaan kaupungilla alkoi vuonna 2020 kaksivuotinen lähisuhdeväkivaltaa koskeva Vä-kivallaton Vantaa -kehittämishanke, missä oli mukana myös Vantaan turvakoti ry. Hankkeen tavoitteena oli ehkäistä lähisuhdeväkivaltaa sekä luoda Vantaalla työskenteleville yhteinen toimintamalli, välineistö ja palvelupolku lähisuhdeväkivaltailmiön kanssa työskentelylle. Koulutuksen tarkoituksena oli myös antaa tietoa lähisuhdeväkivallasta ja sen tunnistamisesta sekä antaa valmiuksia lähisuhdeväkivallan puheeksiottoon, sekä asiakkaan turvallisuudesta huolehtimiseen.

Hankkeen perehdytys- ja puheeksiottokoulutusta järjestettiin pilottikoulutuksina sosi-aali-, terveys-, varhaiskasvatus- ja opetussektoreilla työskenteleville. Pilotointikoulutuksia järjestettiin kolme, minkä jälkeen koulutustallenteet ovat olleet saatavilla kaikille halukkaille. Hankkeella on oma Youtube-kanava, mistä löytyy koulutustallenteet sekä kolme kokemusasiantuntijavideota.

Tämä opinnäytetyö tehtiin Vä-kivallaton Vantaa -kehittämishankkeeseen ja opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten koulutuksen käyneet työntekijät kokivat hyötynsä koulutuksesta ja miten he kehittäisivät koulutusta. Tuloksissa keskityttiin lasten ja perheiden kanssa työskentelevien vastauksiin. Opinnäytetyöstä saatujen tulosten avulla koulutuksen järjestäjät saavat syvällisempää tietoa koulutuksen vaikutuksesta, hyödyistä ja mahdollisista kehittämishaasteista. Lapsiperheiden näkökulmasta tämä on uusi ja tärkeä aihe, ja vahvistamalla lasta suojaavia tekijöitä, kuten perusturvallisuuden tunnetta, hyvien vuorovaikutustaitojen oppimista, kykyä ratkaista ongelmia rakentavasti sekä itsensä arvostamista, voidaan edistää lapsen terveyttä.

2 Teoreettiset lähtökohdat

2.1 Lähisuhdeväkivalta ilmiönä

Lähisuhdeväkivalta kohdistuu useimmiten naisiin, ja 30 prosenttia Suomessa asuvista naisista on joutunut kokemaan seksuaalista tai fyysistä väkivaltaa nykyisen tai entisen

puolisonsa taholta (Nipuli 2019: 14). Lähisuhdeväkivallassa yksilö on riippuvainen, tai hänellä on tunneside väkivallan tekijään, mikä tekee väkivallasta kertomisen ja irtautumisen vaikeaksi, jopa mahdottomaksikin. Väkivaltaan tulisi kuitenkin puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, koska lähisuhdeväkivalta on tyypillisesti toistuvaa ja väkivalta saattaa ajan kuluessa pahentua. (Nipuli 2019: 15.)

Arvioiden mukaan vain joka kymmenes lähisuhdeväkivaltatapauksista raportoidaan poliisille (Kero & Nyqvist & Rautio & Puumonen 2019: 1881). 2019 julkaistun rikosuhritutkimuksen mukaan 17–84-vuotiaista miehistä 3,2 prosenttia ja naisista 7,0 prosenttia kertoi joutuneensa parisuhteessaan uhkailun tai väkivallan kohteeksi. Muun läheisten tekemää väkivaltaa tai uhkailua koki 6,2 prosenttia miehistä ja 6,1 prosenttia naisista. (Danielsson & Näsi 2020: 13.) Tilastojen mukaan myös lapsiin ja nuoriin kohdistuneet, poliisin tietoon tulleet, lähisuhdeväkivaltatapaukset ovat lisääntyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana (Kaakinen & Raeste 2019: 59).

2.1.1 Poikkeusolosuhteet koronapandemian aikana

Vuonna 2020 alkanut koronaviruspandemia osaltaan pahensi tilannetta lähisuhdeväkivallan suhteen. Pandemian alkuvaiheessa koronaviruksesta kärsivät maat havahtuivat siihen, että lähisuhdeväkivaltatapaukset alkoivat lisääntyä. Ranskassa tapausten määrä kasvoi 36 prosenttia, Kiinan poliisi ilmoitti, että 90 prosenttia lähisuhdeväkivaltatapauksen syistä johtui koronavirusepidemiasta. Normaaaleissa olosuhteissa muun muassa työttömyys, matala tulotaso, sosiaalinen eristäytyneisyys ja taloudellinen stressi ovat olleet ristitekijöitä lähisuhdeväkivallan ilmenemiselle. Koronavirus on voinut pahentaa sekä osaa, tai kaikkia näitä tekijöitä yksilöiden arjessa. Pandemian aikana myös kotoa lähteminen saattoi olla mahdotonta. (Evans 2020: 2.)

Koronaviruksella oli merkittävä vaikutus lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin sekä heidän oikeuksiensa toteutumiseen. Yhdistyneiden kansakuntien lasten oikeuksien sopimuksen mukaiset lasten oikeudet sekä heidän erityinen asemansa jäivät koronapandemian kriisin hoidon jalkoihin. (October & Virrankari 2021: 27.) Koronapandemian alkessa, sekä se aikana, tehtiin hyvin erilaisia päätöksiä eri kunnissa, mikä loi lapsille, nuorille ja perheille epätasa-arvoa palveluiden suhteen. Osassa kuntia esimerkiksi neuvolan ja kouluterveydenhuollon, sekä muiden kiireettömien tai ehkäisevien tahojen palveluita supistettiin. Koululaisten sekä äitiys- ja lastenneuvolan terveystarkastuksia siirrettiin, tai toteutettiin etätapaamisina tai ulkona, pois lukien rokotuskäynnit. Useilla alueilla lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevästä toiminnasta siirrettiin ammattilai-

sia toisiin tehtäviin, jolloin lapset, nuoret ja perheet jäivät pitkäksi aikaa paitsi heille kuuluvista palveluista. Vertailuna vuoden 2019 samaan ajanjaksoon, käyntimäärät äitiys- ja lastenneuvoloissa sekä kouluterveydenhuollossa vähentyivät vuonna 2020. Tämän lisäksi myös asiakkaat itse peruuttivat käyntejään tai lykkäsivät avun hakemista. (Hietanen-Peltola & Vaara & Hakulinen & Hastrup 2020: 1–2; Hakulinen & Hastrup 2020:39; Hakulinen & Tervo 2021: 42–43.)

Perheiden kanssa työskentelevät huomasivat erilaisia haasteita perheissä: perheissä saattoi olla vuorovaikutusongelmia, haasteita vanhemmuudessa ja taloudellisessa pärjäämisessä, ja arki saattoi perheissä tuntua hallitsemattomalta kuormittavuutensa vuoksi. Huolta työntekijöissä aiheuttivat myös päihde- ja mielenterveysongelmien kasvu. Koska perheitä tavattiin vähemmän, jäivät ongelmat myös monesti perheen sisäisiksi ja näkymättömiksi, eikä näihin päästy puuttumaan tarpeen vaatimalla tavalla. Koronakeväällä 2020 myös lastensuojeluilmoituksia tehtiin vähemmän, eikä turvakoteihin hakeuduttu yhtä usein kuin aiemmin. Pandemia vaikutti myös eri verkostojen kesken tehtävään yhteistyöhön, mikä heikensi tunnistetun avuntarpeenkin kohdalla perheiden avunsaantimahdollisuuksia. Neuvolakäyntien vähentyminen heikensi myös rokote-kattavuutta. Edellä mainitut yhdistettynä lasten sekä vanhempien lisääntyneeseen huoleen erilaisista asioista, taloudelliseen epävarmuuteen, pelkoihin poikkeustilanteesta sekä sosiaalisten suhteiden vähentymiseen vaikutti negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa, mikä huolestutti aiheen parissa työskenteleviä ammattilaisia. (Hietanen-Peltola ym. 2020: 1–2; Hakulinen & Hastrup 2020: 30; Hakulinen & Tervo 2021: 42–43.)

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 viranomaisten tietoon tuli 10 800 lähisuhdeväkivaltarikosta, eli 1,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Vuoden 2020 lähisuhdeväkivallan uhreista aikuisia oli 78,4 prosenttia ja lapsia 21,3 prosenttia. 0,3 prosentissa ikää ei ollut määritetty. Naisia uhreista oli 75,2 prosenttia, ja väkivallan tekijöistä miehiä 78,1 prosenttia. Näistä 20 prosenttia oli henkilöitä, jotka joutuivat saman vuoden aikana enemmän kuin kerran lähisuhdeväkivaltarikoksen uhriksi. Lähisuhdeväkivaltatapaukset avo- ja aviopuolisoiden välillä ovat olleet kasvussa viimeisen parin vuoden ajan, ja näiden tapausten osuus tilastoissa kasvoi 2,9 prosenttia vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2020 tapaukset lisääntyivät huhtikuun jälkeen, maaliskuussa Suomessa oli alkanut etätyösuositus. (Suomen virallinen tilasto 2021.)

Suomen tilastojen mukaan ilmoitukset vanhempien lapsiinsa kohdistamasta väkivaltaasta vähenivät vuonna 2020 14,2 prosenttia, vaikka käyrä on aiempina vuosina ollut

noususuhteinen. Etenkin 5–9-vuotiaiden lasten kohdalla ilmoitukset vähenivät. Ilmoituksissa on huomattavissa kuitenkin kausittaista eroa, mikä näkyy esimerkiksi kesälomakausaikojen vähempinä ilmoitusmäärinä. Tämä antaa viitteitä koulujen ja päiväkotien tekemistä ilmoituksista, joten koronapandemia-ajan ilmoitusmäärät eivät välttämättä kerro totuutta todellisesta tilanteesta. (Suomen virallinen tilasto 2021.)

2.1.2 Lasten oikeudet

Unicefin sekä Suomen YK-liiton mukaan lasten oikeudet eivät ole mielipidekysymys, vaan lapsille kuuluvat ihmisoikeudet on kirjattu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa 20.11.1989. Laki tuli voimaan vuonna 1990, ja Suomi liittyi sopimukseen vuonna 1991. Lapsen oikeuksien sopimus on maailman ratifioituin ihmisoikeussopimus, ja tällä hetkellä ainoastaan Yhdysvallat ovat sopimuksen ulkopuolella. Sopimusta kehitetään edelleen vastaamaan nyky maailmaa, ja sitä on täydennetty kolmella lisäpöytäkirjalla: lasten osallistuminen aseellisiin konflikteihin, lapsikauppa ja lasten hyväksikäyttö prostituutiossa ja pornografiassa sekä valitusoikeus. Suomi on ratifioinut kaikki lisäpöytäkirjat. Lapsen oikeuksien sopimuksen tärkein tehtävä on taata jokaiselle lapselle turvallinen kasvu ympäristö ja elämän perusedellytykset: terveys, koulutus, tasa-arvo ja turva. Se koskee kaikkia alle 18-vuotiaita ja sitouttaa oikeudellisesti valtiot toimimaan sopimuksen mukaisesti - turvaamaan lapselle oikeuden olla lapsi. Sopimus sisältää neljä yleisperiaatetta: syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemysten kunnioittaminen. Lapsen oikeuksien toteutuessa lapsella on mahdollisuus kasvaa, käydä koulua ja elää pelkäämättä väkivaltaa tai riistoa. (Unicef; Suomen YK-liitto.)

2.1.3 Lapset ja lähisuhdeväkivalta

Noin miljardi, eli yli puolet maailman 2–17-vuotiaista lapsista on kokenut henkistä, fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Vaikka luku on suuri, lapsiin kohdistuva väkivalta on usein piiloväkivaltaa: näkymätöntä ja aliraportoitua. (Butchart & Hillis 2016: 12.)

Vuonna 2019 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan 2–4 prosenttia vastanneista kertoi kokeneensa viimeisen vuoden aikana fyysistä laiminlyöntiä, tässä tapauksessa lapsen jättäminen pitkäksi ajaksi ilman puhtaita vaatteita, lämmintä paikkaa tai ruokaa ja juomista, vanhempansa tai muun huolta pitävän aikuisen taholta. 4. ja 5. luokkaa käyvistä lapsista 17 prosenttia, 8. ja 9. luokkaa käyvistä ja lukiolaisista 28 prosenttia ja ammattioppilaitoksessa opiskelevista 24 prosenttia kertoi kokeneensa viimeisen vuoden aikana henkistä väkivaltaa, tässä tapauksessa sanallinen loukkaaminen, hylkäämisellä

uhkaaminen, esineiden heittäminen, lyöminen, potkiminen, väkivallalla uhkaaminen tai johonkin paikkaan lukitseminen, vanhemman tai muun huolta pitävän aikuisen taholta. 4. ja 5. luokkaa käyvistä lapsista 13 prosenttia, 8. ja 9. luokkaa käyvistä 12 prosenttia, lukiolaisista ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista seitsemän prosenttia kertoi kokeneensa fyysistä väkivaltaa, tässä tapauksessa esimerkiksi läimäyttämistä, ravistelemista, nyrkillä tai esineellä lyömistä, potkaisemista tai muuta fyysistä satuttamista, vanhemman tai muun huolta pitävän aikuisen taholta. Tutkimuksessa myös selvisi, että viimeisen vuoden aikana 4. ja 5. luokkaa käyvistä lapsista ja ammatillisista opiskelijoista joka kuudes, sekä 8. ja 9. luokkaa käyvistä ja lukiolaisista noin joka neljäs oli nähnyt tai kuullut perheenjäsenten välistä henkistä väkivaltaa. Noin kymmenes lapsista tai nuorista oli nähnyt tai kuullut fyysistä väkivaltaa. (Ikonen & Helakorpi 2019: 8–9.)

2.1.4 Lähisuhdeväkivalta ja terveyden edistäminen

Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa monelta osin ihmisten terveyteen ja toimintakykyyn, myös väkivallan päättymisen jälkeenkin, vaikkakaan näitä vaikutuksia ei riittävästi vielä tunneta. Lähisuhdeväkivallan terveysvaikutukset ovat laaja-alaisia ja jäävät monesti huomaamatta. Pitkäaikaisia terveysvaikutuksia ovat etenkin mielenterveysvaikutukset ja etenkin lasten kohdalla lähisuhdeväkivallan vaikutukset kestävät pitkälle aikuisuuteen asti. (Siukola 2014: 31; Siltala 2022:1015.)

Lähisuhdeväkivallan uhrin käyttävät terveystalvueluita jopa kaksi kertaa muuta väestöä enemmän (Siltala 2022:1015). Lähisuhdeväkivallan uhrin hakevat monesti apua terveydenhuollosta välillisiin seurauksiin kuten masentuneisuus, ahdistuneisuus, häpeä, hermostuneisuus, keskittymiskyvyn heikkeneminen, ärtyneisyys, aloitekyvyttömyys, ylirasittuneisuus, trauman jälkeinen stressihäiriö sekä psykosomaattiset oireet: vatsakivut, krooniset kivut, puutumisen tunteet, rytmihäiriötuntemukset, huimaus ja hikoilu sekä fyysiset vammat. Itse lähisuhdeväkivallasta ei haluta tai uskalleta kertoa, ja vielä nyky-päivänäkin vain osa lähisuhdeväkivallan uhreista tunnustetaan terveystalvueluissa. (Ferreira Lopes ym. 2016: 4417; Siukola 2014: 28; Kero ym. 2019: 1882; Siltala 2022: 1016.) Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa uhrin lisäksi myös lapsiin, vaikka lähisuhdeväkivalta itsessään ei kohdistuisi suoraan lapseen. Usein ajatellaan, että lapset eivät ymmärrä lähisuhdeväkivaltaa, eivätkä tällöin vahingoitu siitä. Lasten ajatellaan myös unohtavan helposti kokemansa. (Oranen 2001: 44–47.)

Lapsen kaltoinkohteluksi lasketaan sekä lapseen kohdistuva väkivalta, että lapsen tarpeiden laiminlyönti. Näiden lisäksi lapseen kohdistuvaksi väkivallaksi lasketaan vanhempien keskinäiselle väkivallalle altistuminen. Usein kuvitellaan, että lapset eivät ole

tietoisia perheessä tapahtuvista väkivallanteoista. Todellisuudessa lapset saattavat esimerkiksi herätä yöllä riidan ääniin, nähdä tai kuulla väkivaltaa, huomata väkivallan fyysisiä jälkiä, kuten mustelmat tai rikkoutuneet esineet tai kuulla väkivallasta käytyjä keskusteluja. Jo pienet vauvat voivat aistia kodin muuttuneen ilmapiirin. Perheessä tapahtuva väkivalta jättää aina lapseen jäljet, vaikutuksien suuruus riippuu kuitenkin muun muassa lapsen kehitystasosta, väkivallan altistuksen kestosta ja laadusta sekä lapsen tunnesuhteesta tekijään ja uhriin. Väkivallan vaikutus, ja sen seuraukset lapseen, riippuvat myös lapsen resilienssistä sekä muista lasta suojaavista tekijöistä. (Tunne-lainsäädäntö; Laajasalo & Paavilainen & Järvillehto & Keiski 2019: 194; Hakulinen & Riihonen & Laajasalo 2019: 212.)

Väkivallalla on kuitenkin todettu olevan yhteyttä terveystyöikäytymiseen, kansanterveys-sairauksien sairastavuuteen, sekä riskiin mielenterveysongelmille tai syrjäytymiseen tulevaisuudessa. Väkivallalle altistuminen voi aiheuttaa sekä lyhyt- että pitkäkestoisia vaikutuksia, jotka voivat uhata lapsen psykologista, fyysistä sekä tunne-elämän kehitystä. Huomattavalla osalla lähisuhdeväkivaltaa kokeneista, tai sille altistuneista lapsista, esiintyy traumaattisen stressin oireita, sekä muita fyysisiä ja psyykkisiä oireita, kuten syömishäiriöitä, ahdistusta, aggressioita, pelkoa ja keskittymisvaikeuksia. Oirekirjoon voi kuulua myös poissaolot koulusta, huonontunut koulumenestys, univaikeudet, huolehtiminen vanhemmasta, ahdistus joutuessaan eron vanhemmasta, puhelinoitot vanhemmalle tarkistusmielessä sekä muistamattomuus. Etenkin jatkuvalle väkivallalle altistuminen voi aiheuttaa myös pitkäkestoisia vaikutuksia. Näitä ovat erilaiset käyttöhäiriöt, terveysriskikäyttäytyminen, päihteiden käyttö, tai rikolliseen maailmaan joutuminen. Pitkäkestoisia vaikutuksia ovat myös aikuisiällä ilmenevät tunne-elämän häiriöt, kuten masennus, ahdistuneisuus ja posttraumaattinen stressihäiriö. (Karhuvaara & Kaitue & Ruuhilahti 2013: 22; Tunnista väkivalta; Poijula 2016: 141–142.) Nämä kaikki jo itsessään tuovat yhteiskunnalle taloudellisia kustannuksia, joita voitaisiin osittain ehkäistä tunnistamalla ja puuttamalla lähisuhdeväkivaltaan.

Väkivaltaa perheessä, suoranaisesti tai välillisesti, kohdatessaan lapsi on vaikeassa asemassa, koska vanhempi on samaan aikaan sekä turvallisuuden, että vaaran lähde. Pieni lapsi myös kokee olevansa vielä yhtä vanhempansa kanssa, eikä näin osaa erottaa toiseen vanhempaan kohdistuvaa väkivaltaa itsestään. Tämä voi olla lapsen kehitykselle jopa haitallisempaa kuin suoranaisesti lapseen itseensä kohdistuva väkivalta. Huomionarvoista on myös se, että lapsella on suurentunut riski joutua myös itse väkivallan kohteeksi, tai laiminlyödyksi, jos perheessä esiintyy lähisuhdeväkivaltaa. (Paul

2019: 332; Karhuvaara ym. 2013: 22; Tunnista väkivalta.) Väkivallalle altistumisen pitkittyessä lapsen kaikki energia voi alkaa kohdistua väkivaltatilanteiden ennakointiin ja tämänhetkisestä tilanteesta selviytymiseen, eikä kapasiteettia jää muuhun (Tunnista väkivalta). Jatkuva selviytyminen ja tilanteiden ennakointi kuormittavat lasta, eikä hän tällöin saa olla lapsi. Lapsi voi myös alkaa pitää kodin ailahtelevaa ja uhkaavaa ilmapiiriä normaalina ja mallioppia vanhempiensa tapaa olla lähisuhteessa. Lapselle normaalia voi olla se, että rakkauteen ja läheisyyteen kuuluu toisen alistamista sekä vahingoittavaa käytöstä. Lähisuhdeväkivallan seuraukset ovat usein ylisukupolvisia. (Karhuvaara ym. 2013: 22; Poijula 2016: 143; Hakulinen ym. 2019: 212.) Lähisuhdeväkivallalle altistuminen voi siis vaikuttaa suurelta osalta lapsen kiintymyssuhteisiin, pärjäämiseen yhteiskunnassa, opinnoissa, työelämässä tai parisuhteissa tulevaisuudessa, joten lähisuhdeväkivallalla on huomattava kansanterveydellinen ja yhteiskunnallinen haittavaikutus (Nipuli 2019: 15).

Opetus-, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia tulisi kouluttaa tunnistamaan ja puuttamaan mahdolliseen väkivallaltaan tai sen altistumiseen, ja pyrkiä auttamaan lapsia ja perheitä jo varhaisessa vaiheessa. On todettu, että vanhempien tukeminen, kotikäynnit sekä lähisuhdeväkivallan seulonta suojaavat lapsia väkivallalta, ja sille altistumiselta. (Butchart & Hillis 2016: 64; Flinck & Leppäkoski & Paavilainen 2010: 54.) Vanhempia tulee auttaa ymmärtämään muun muassa positiivisen ja väkivallattoman kurin merkitys, luomaan itsensä ja lastensa välillä hyvää vuorovaikutusta sekä lujittaa lasten ja vanhempien välisiä siteitä. Näillä keinoilla voidaan estää lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lasten altistumista väkivallalle, ja tämän ennaltaehkäisevän tuen hintalappu on huomattavasti pienempi kuin maksaa lapsiin kohdistuvan väkivallan seurausten hinta. (Butchart & Hillis 2016: 49.)

Flinckin ym. (2010: 52–54) mukaan lähisuhdeväkivallaltaan liittyy ammattilaistasollakin vääriä uskomuksia, jotka voivat haitata tai vaikeuttaa avun antamista. Väkivallan tunnistamista voivat vaikeuttaa myös eri lähisuhdeväkivallan muotojen tunnistamattomuus, puheeksiottamisen vaikeus sekä niukka tieto eri auttamismuodoista. Lähisuhdeväkivaltakoulutuksissa tulisi huomioida ilmiön monimuotoisuus, erityspiirteet sekä väkivallatyön monitoimijaisuus.

Australiassa on tutkittu australialaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden tietoja ja asenteita lähisuhdeväkivallasta ennen ja jälkeen perustutkintoon liittävää lähisuhdeväkivaltakoulutusta, sekä selvitetty opiskelijoiden näkemyksiä hyödyllisimmistä opetusstrategioista aiheeseen liittyen. Tutkimuksessa todettiin, että opiskelijat kommentoivat positiivisesti

koulutusta, mutta olisivat toivoneet interaktiivisempia ja kokemuksellisempia toimintoja koulutuksen toteuttamisessa. (Doran & van del Mortel 2022: 5.)

2.1.5 Lähisuhdeväkivallan puheeksiotto

Jokaisella sosiaali- ja terveysalan ammattilaisella, riippumatta työpaikasta, on velvollisuus puuttua lähisuhdeväkivaltaan. Lähisuhdeväkivaltaa voidaan ehkäistä, ja siihen voidaan puuttua vain siitä suoraan, mieluiten toistuvasti, kysymällä. Vain harva uhreista hakee, osaa tai uskaltaa hakea apua nimenomaan lähisuhdeväkivaltaan itsessään. Apua haetaan yleensä muihin sairauksiin, tapaturmiin tai välillisiin seurauksiin, kuten ahdistukseen, unettomuuteen tai päihteiden käyttöön. Lähisuhdeväkivallasta tulee kysyä myös silloin, kun palveluun hakeutumisen syynä ei ole väkivalta itsessään. Kaikista vaikuttavinta työtä tehdään silloin kun lähisuhdeväkivallasta kysytään jokaisen palveluihin hakeutuvan kohdalla. On hyvä muistaa, että lähisuhdeväkivallasta kysyminen ei usein siinä tilanteessa tuota hedelmällistä keskusteltua aiheesta, mutta se avaa palveluihin hakeutujalle mahdollisuuden aiheesta keskusteluun, sekä muistuttaa siitä, että aiheesta voi puhua. (Ewalds 2014.) Lähisuhdeväkivallan uhri saattaa tuntea pelkoa, häpeää tai hämmennystä aiheeseen liittyen, minkä vuoksi lähisuhdeväkivallan tunnistaminen on haasteellista. Lähisuhdeväkivallan seulonnan onnistumiseen tarvitaan henkilökunnan kouluttamista, koko yhteiskuntatasolla ongelman ymmärtämistä sekä toimivien toimintamallien luomista ja ujuttamista toimiviin terveystalouteihin. (Kero ym. 2019: 1883.)

Elorinne ja Sohlman (2014: 49) ovat tutkineet opinnäytetyössään lähisuhdeväkivallan puheeksiottoa sekä tunnistamista neuvolatyön kannalta. Opinnäytetyön tulokset perustuivat puolen päivän lähisuhdeväkivaltakoulutuksen jälkeiseen osaamisen kartoittamiseen. Opinnäytetyössä todettiin, että lähisuhdeväkivallan puheeksiotto on haastavaa jopa kokeneellekin työntekijälle. Tärkeänä puheeksiottamisen kannalta koettiin muun muassa moniammatillinen verkostoituminen, tuki työn jaksamisessa, monikulttuurisuuden ymmärtämisen vahvistaminen, lähisuhdeväkivaltailmiön tunnistaminen sekä työntekijän ammatillinen osaaminen ja tietojen päivittäminen. Koulutukseen osallistuvat voivat myös lisäkoulutusta lähisuhdeväkivallan puheeksiottoon sekä ilmiön tunnistamiseen.

2.2 Lähisuhdeväkivallan muodot

Lähisuhdeväkivallan muotoja on erilaisia ja ne voivat kohdistua puolisoon, muuhun perheenjäseneseen, sukulaiseen tai useampaan henkilöön. Sitä voi tapahtua kertaluontoisesti, tai se voi olla jatkuvaa, eikä se kysy yksilön sosioekonomista asemaa. Lähisuhdeväkivaltaa kokenut ei aina itsekään tunnista häneen kohdistunutta väkivaltaa väkivalaksi. Lähisuhdeväkivaltaa on kaikkialla maailmassa, eikä sillä ole luokka-, etnisiä, kulttuurisia tai uskonnollisia rajoja.

2.2.1 Fyysinen väkivalta

Lähisuhdeväkivallasta puhuttaessa tulee useimmiten mieleen fyysinen väkivalta, vaikka senkin tunnistaminen voi olla haasteellista. Useimmiten fyysinen väkivalta ei kuitenkaan ole ensimmäinen suhteissa tapahtuva väkivallan muoto. Fyysistä väkivaltaa voi olla lyöminen, kuristaminen, potkiminen, ravistelu, repiminen, heittäminen, polttaminen, ampuma- tai teräaseen käyttö, tukistaminen tai fyysisellä väkivallalla uhkaaminen. Se voi myös johtaa kuolemaan. Fyysinen väkivalta voi myös liittyä muihin väkivallan muotoihin. (Siukola 2014: 11; Nollalinja 2019.) Myös piittaamattomuus toisen terveydestä, tarpeista sekä turvallisuudesta, on väkivaltaa (Naisten linja 2024a).

Fyysisestä väkivallasta voi aiheutua mustelmia, kipua, hiusten lähtöä, haavoja, murtumia, aivotärähdyksiä, palovammoja tai hammas- ja silmävammoja. Myös pelko väkivallasta voi aiheuttaa erilaisia fyysisiä oireita kuten puutumista, sydämen tykytystä ja hui- mausta. Raskaana olevaan naiseen kohdistuva väkivalta voi vaikuttaa myös sikiön terveyteen, tai aiheuttaa keskenmenon. On kuitenkin tärkeää muistaa, että kaikilla lähisuhdeväkivaltaa kokeneilla ei ole fyysisiä vammoja. (Siukola 2014: 11; Nollalinja 2019.)

2.2.2 Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta voi olla nimittelemistä, haukkumista, kontrollointia, sosiaalista eristämistä, nöyryyttämistä, syyllistämistä, arvostelua, nukkumisen estämistä, pelottelua, toisen pukeutumisesta päättämistä tai esineiden rikkomista. Sitä voi tapahtua joko julkisilla paikoilla, tai kotona piilossa. Henkistä väkivaltaa on myös itsemurhalla uhkaaminen. Uhka väkivallasta kuuluu myös henkiseen väkivaltaan: eläminen pelon ilmapiirissä sekä uhan alla on henkisesti raskasta. (Väkivalta; Nettiturvakoti.)

Henkisen väkivallan tunnistaminen voi olla hankalaa sekä ammattilaiselle, että väkivaltaa kokevalle. Se voi alkaa vähästä ja pahentua hiljalleen päivien tai vuosien kuluessa,

ja lähisuhdeväkivallan ilmiöön kuuluu yleensäkin sen pahentuminen ajan saatossa. Uh- rille siitä voi lopulta tulla niin tuttua, että hän alkaa pitää kokemaansa väkivaltaa nor- maalina, eikä edes ymmärrä hakea apua. (Nettiturvakoti.)

2.2.3 Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta

Seksuaalisuutta loukkaava väkivalta voi olla moninaista, teoille yhteistä on kohteena olevan henkilön itsemääräämisoikeuden loukkaaminen. Seksuaalinen väkivalta ei aina sisällä fyysistä väkivaltaa: seksuaalinen toiminta ilman toisen suostumusta, tai pakotta- malla, lasketaan myös seksuaaliseksi väkivallaksi. Toisinaan seksuaalinen väkivallan kohteena oleva henkilö ei ole ikänsä, psyykkisen tilansa, vammansa tai päihdyttävän aineen vaikutuksesta johtuen kykenevä antamaan suostumustaan. Seksuaalista väki- valtaa voi olla raiskaus tai raiskauksen yritys, seksiin painostaminen, luvatta kuvaami- nen, ehkäisyn käytön kieltäminen, sukupuolielinten silpominen, neitsyttarkastukset sekä nukkuvan tai sammuneen hyväksikäyttö. Myös seksuaalinen ahdistelu on seksu- aalista väkivaltaa. (Nuorten Exit; Terveyskylä.)

2.2.4 Taloudellinen väkivalta

Taloudellista väkivaltaa voi tapahtua erilaisissa lähisuhteissa ja monimuotoisesti. Puoli- sot voivat rajoittaa toistensa itsemääräämisoikeutta taloudellisesti, tai esimerkiksi aiku- set lapset voivat painostaa vanhempiaan tai isovanhempiaan. Yksilön taloudellisella ti- lanteella voi olla merkitystä lasten hyvinvointiin, ja näin ollen joissakin tilanteissa väki- valtaisesta suhteesta lähteminen voi olla vaikeaa. (Nylén & Yli-Kätkä.)

Taloudellista väkivaltaa ovat muun muassa toisen pankkitilin, rahojen tai kortin käyttä- minen, velan ottoon painostaminen, epäreilut sopimukset talouden kustannusten jaka- misesta, omaisuuden rikkominen, itsenäisen rahankäytön estäminen, työssäkäynnin tai opiskelujen rajoittaminen sekä elatusavun maksusta kieltäytyminen (Naisten linja 2024b; Nylén & Yli-Kätkä).

2.2.5 Kunniaan liittyvä väkivalta

Kunniaan liittyvää väkivaltaa voi esiintyä eri yhteisöissä sekä kulttuureissa ympäri maa- ilman ja sen taustalla on yhteisöllinen, monesti epätasa-arvoinen sekä miesvaltainen arvomaailma. Sille ominaista on väkivallan teon oikeuttaminen vetoamalla perheen, su- vun tai yhteisön kunnianormeihin. Yksilön katsotaan loukanneen, tai aikovan loukata,

perheen, suvun tai yhteisön sääntöjä. Kunniaan liittyvä väkivalta tai painostus kohdistuu useimmiten tyttöihin, naisiin, nuoriin, eri seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin sekä uskontokunnista eroon tahtoviin. Kunniaväkivalta voi liittyä myös poikiin, esimerkiksi väkivallan tekoihin pakottamisena. Väkivallan tunnistaminen voi olla haastavaa, eikä väkivaltaa kokeva itsekään aina ymmärrä olevansa uhri. (Ghazi & Latvala 2022; Rikosuhripäivystys 2019a.)

Kunniaan liittyvä väkivalta voi olla avioliittoon pakottamista tai eroamisen estämistä, painostamista, uhkailua, eristämistä, vainoamista, sukuelinten silpomista, henkirikoksia tai niiden yrityksiä, henkistä, fyysistä, tai taloudellista väkivaltaa, pukeutumisesta määräämistä, liikkumisen rajoittamista, sosiaalista kontrollointia sekä uhkailua juorujen levittämisestä tai vanhempien kotimaahan lähettämistä. (Ghazi & Latvala 2022; Naisten linja 2024c; Rikosuhripäivystys 2019a.)

2.2.6 Digitaalinen väkivalta

Jatkuvasti kehittyvä teknologia luo uusia mahdollisuuksia väkivallan moninaisuudelle sekä sen seurauksille, ja siten luo mahdollisuuden myös digitaaliselle väkivallalle. Digitaalista väkivaltaa voi toisinaan olla vaikea tunnistaa väkivallaksi, vaikka se antaakin erinomaiset mahdollisuudet eristää, uhkailla, kontrolloida sekä häpäistä toista ihmistä. (Naisten linja 2024d.)

Digitaalista väkivaltaa voi olla loukkaavien tai uhkaavien viestien lähettäminen, toisen salasanojen vaatiminen, pakottaminen omien viestien tai puhelulokien näyttämiseen, puhelimen, tai jonkin muun teknologisen laitteen salaa tutkiminen, toisena sosiaalisessa mediassa esiintyminen, pakottaminen sosiaalisen median tilien poistoon, sosiaalisen median ystäväkontaktien rajoittaminen ja muu kontrollointi, salaa kuvaaminen tai nauhoittaminen, uhkailu toisen intiimien kuvien julkaisemisesta, alastonkuvien lähettäminen pyytämättä ja niiden lähettämiseen painostaminen sekä vakoilu- tai seurantaohjelmien asentaminen toisen laitteelle. (Rikosuhripäivystys 2019b.)

2.3 Laadukas koulutus

2.3.1 Hyvän koulutuksen perusteet

Työelämäkoulutuksessa on tärkeää ottaa huomioon mitä ja miten osallistujien tulisi oppia, sekä auttaa osallistujia oivaltamaan koulutuksen kannalta tärkeitä seikkoja. Näin voidaan tukea koulutuksen tarkoituksena olevia toiminnan muutoksia. (Kupias & Koski

2012: 17.) Oppiminen voi toisinaan olla haasteellista ja epämiellyttävää, joskus myös pelottavaa. Koulutuksessa saatetaan mennä oman mukavuusalueen ulkopuolelle, etenkin jos koulutuksen aiheet itsessään aiheuttavat koulutettavassa epämiellyttäviä tunteita. Vaikeita asioita on helpompi käsitellä luottavaisessa ja rennossa ilmapiirissä, joten kouluttajalla on omalta osaltaan vastuu pyrkiä luomaan mahdollisimman rento ja turvallinen ilmapiiri. Jokainen koulutettava osallistuu koulutukseen kuitenkin omien kokemustensa ja resilienssinsä kanssa, ja peilaa omia kokemuksiaan käsiteltävään aiheeseen, jolloin aihe ja koulutus saattaa tuntua hankalalta, tai jopa huonolta, riippumatta siitä kuinka turvallisen ilmapiirin kouluttaja onnistuu luomaan. (Kupias & Koski 2012: 20.)

Kouluttajan tehtävänä on luoda, sekä pitää yllä vuorovaikutuksellista ilmapiiriä, pelkkä yksisuuntainen opiskeltavien asioiden läpikäynti harvoin edistää oppimista. Kouluttajan on hyvä paneutua huolella vuorovaikutustilanteiden käynnistämiseen jo heti koulutuksen alussa, kouluttaja voi ohjata keskustelua aktivoivilla kysymyksillä tai ohjauksellisen materiaalin avulla. (Kupias & Koski 2012: 136–138.) Ideaalissa tilanteessa koulutukseen onnistutaan luomaan turvallinen ilmapiiri, jolloin omien ajatusten ja kokemusten läpikäyminen mahdollistuu. Yksilön oppimista ja kehittymistä edistävät aidot vuorovaikutustilanteet ja dialogit, jolloin opittavia asioita pääsee peilaamaan omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa. (Kupias & Koski 2012: 127–130.) Verkkokoulutuksessa vuorovaikutustilanteiden luominen sekä ylläpitäminen on lähiopetusta haasteellisempaa ja vaatii myös kouluttajalta enemmän paneutumista (Kupias & Koski 2012: 138).

Koulutettavat haluavat useasti tietää miksi tietyllä tavalla kannattaa toimia, mihin tämä tapa toimia vaikuttaa, ja mitä asioita taustalta löytyy. Ymmärtämällä opiskeltavan asian vaikuttavuus, tietoa osataan soveltaa myös niissä tilanteissa, joita koulutuksen aikana ei spesifisti päästä käymään läpi. Koulutuksessa, etenkin verkkokoulutuksessa, missä vuorovaikutuksellisuus jää monesti niukaksi, olisi hyvä käydä läpi opiskeltavan asian taustat, sekä osallistaa keskusteluun esittämällä kysymyksiä tai antamalla mahdollisuus puheenvuoroihin. Reflektointi auttaa koulutettavia ymmärtämään omaa toimintaansa paremmin, ja kouluttaja voi auttaa osallistujia peilaamaan omaa osaamistaan ja tietojaan käsiteltävään aiheeseen, jolloin aktivoidaan osallistujien omaa ajattelua ja oppimista, eikä anneta kaikkia tietoja ja vastauksia valmiina. (Kupias & Koski 2012: 32–33.)

2.3.2 Koulutuksen sisällöllinen rakenne

Hyvän koulutuksen perustaan kuuluu järkevä rytmitys. Tämä tulee ottaa huomioon etenkin niissä koulutuksissa, joissa käsitellään useampia kuin vain yhtä aihetta. Koulutuspäivänä tulee olla tarpeeksi taukoja ja liian pitkiä yhtenäisiä opiskelupätkiä kannattaa välttää. Ihminen jaksaa yleensä kuunnella luentoa noin 45 minuuttia putkeen, aktiivista työskentelyä jaksetaan yleensä pidempään, jopa 1,5 tuntia. Koulutettavien vireystilat muuttuvat myös päivän mittaan, joka tulee huomioida koulutusta suunniteltaessa. (Kupias & Koski 2012: 58.) Koulutettaville olisi hyvä myös jakaa päivän aikataulu pääkohtineen, mistä ilmenisi ainakin aloitus- ja lopetusajat, sekä pidemmät tauot. Yksityiskohtaisempi aikataulutus on hyvä pitää kouluttajalla itsellään, jotta joustovara säilyy. (Kupias & Koski 2012: 59.)

Kupiaksen ja Kosken (2012: 75, 78–79) mukaan koulutusmateriaalin valmistaminen on usein kaikista aikaa vievin osuus koulutukseen valmistautumisessa. Diaesitys esimerkiksi Powerpointilla toimii koulutusmateriaalina, mutta niille ei kannata laittaa liikaa asiaa, vaan dioja kannattaisi käyttää lähinnä havainnollistamisvälineenä. Dioilla voidaan näyttää kuvia ja kuvioita, jäsentää kouluttajan puhetta sekä nostaa esiin koulutuksen kohokohtia. Mikäli tarve, voidaan koulutusmateriaalista tehdä myös yksityiskohtaisempaa, jolloin sitä voidaan käyttää myös itsenäisessä opiskelussa, tai koulutuksessa käytyjen asioiden kertaamisessa ja käytäntöön viemisen tukena.

Verkon kautta välitettävässä koulutuksessa on tärkeää kiinnittää huomiota asioiden havainnollistamiseen. Yhtenä hyväksi havaittuna havainnoimisvälineenä toimivat videot, jolloin käsiteltävää aihetta voidaan sanallistaa ja esitellä konkreettisemmin. (Kupias & Koski 2012: 84.) Koulutuksessa on hyvä edetä johdonmukaisesti sekä kerrata ja jäsenellä koulutuksen kannalta tärkeitä asioita tarkoin pitkin koulutusta. Tämä tukee myös itseopiskelevien koulutettavien oppimista, he kun eivät pääse keskeyttämään ja esittämään kysymyksiä kesken koulutustilaisuuden. (Kupias & Koski 2012: 86–87.)

Vuosina 2017–2019 toteutettu Enhancing Professional Skills and Raising Awareness on Domestic Violence, Violence against Women and Shelter Services, eli EPRAS-hanke oli terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoima, Jyväskylän yliopiston ja Poliisiammatti-korkeakoulun kanssa toteutettu yhteistyö, jossa luotiin Luo luottamusta – Puutu väkivaltaan -verkkokoulutus. Verkkokoulutus on maksuton ja avoin kaikille siitä kiinnostuneille ammattilaisille. Hankkeen taustalla oli päämääränä muun muassa ammattilaisten taitojen ja osaamisen lisääminen liittyen lähisuhdeväkivaltailmiöön, naisiin

kohdistuvaan väkivaltaan sekä turvakotipalveluihin. Tavoitteena oli lähisuhdeväkivallan kohtaamisen sekä puuttumisen tarkastelu etenkin sosiaali- ja terveystieteiden sekä poliisitoiminnan näkökulmasta. Verkkokoulutukseen päädyttiin sen kustannustehokkuuden sekä ammattilaisten nopeasti toteutuvan osaamisen lisäämisen takia. (Niklander & Peltonen & Notko & Husso 2019: 17–21.)

Hankkeen arvioinnissa todettiin, että noin 90% vastaajista piti verkkokoulutusta vähintään jonkin verran hyödyllisenä, ja yli 40% erittäin hyödyllisenä. Melkein 90% vastaajista piti verkkokoulutusta myös melko, tai erittäin sujuvana, minkä päätelmänä arvioinnissa todettiin, että verkkokoulutus voi hyvin suunniteltuna toimia myös näin sensitiivisen aiheen parissa työskennellessä. (Niklander ym. 2019: 59.)

EPRAS- hanketta arvioitiin kyselytutkimuksella. Avoimissa vastauksissa tuotiin ilmi tarvetta lisäkoulutukseen lähisuhdeväkivallasta ja lähisuhdeväkivaltakoulutuksen säännöllisyyttä toivottiin. Vähän yli 20% vastauksista toivottiin räätälöidystä koulutusta eri kohderyhmille, kohderyhmien tarpeiden ja haasteiden tunnistamiseksi sekä oman osaamisen kehittämiseksi eri kohderyhmien kanssa toimiessa. Vastauksissa nousi esiin myös moniammatillinen yhteistyö, koulutus eri lähisuhdeväkivaltatyökalujen käyttämisessä, palveluohjauksen koulutus, lapsiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksiotto, sekä ylipäätään lähisuhdeväkivallan puheeksiottokoulutus. (Niklander ym. 2019: 69.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli arvioida Väkivallaton Vantaa- kehittämishankkeeseen liittyvien lähisuhdeväkivallan perehdytys- ja puheeksiottokoulutusten hyödyllisyyttä lapsiperheiden ja lasten kanssa työskentelevien näkökulmasta, sekä tuoda esille heidän kehitysideoitaan koulutuksesta. Tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa, jonka avulla perehdytys- ja puheeksiottokoulutusta voidaan mahdollisesti kehittää.

Tutkimuskysymykset:

1. Mitkä asiat työntekijät kokivat koulutuksessa hyödyllisimmiksi oman työnsä kannalta?
2. Miten työntekijät kehittäisivät koulutusta?

4 Menetelmälliset lähtökohdat

4.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Vantaan kaupunki järjesti yhdessä Vantaan turvakoti ry:n kanssa Väkivallaton Vantaa-kehittämishankkeen vuosina 2020–2022. Hankkeen tarkoituksena oli luoda verkkoon koulutustalenne, mikä pitää sisällään perehdytys- ja puheeksiottokoulutuksen. Hankkeessa järjestettiin pilottikoulutuksia ja kaikille koulutuksen käyneille lähetettiin hankkeen puolesta webropol-palautekysely, liite 1.

Kysely laadittiin hankkeen vastuuhenkilön, Vantaan turvakoti ry:n työntekijän sekä opinnäytetyön tekijän kanssa yhteistyönä. Palautekyselyssä oli useampia kysymyksiä, mutta tässä opinnäytetyössä keskityttiin kysymyksiin viisi ja kuusi: 5. Mikä koulutuksessa oli kaikkein hyödyllisintä oman työsi kannalta? sekä 6. Miten kehittäisit koulutuksen sisältöä? Opinnäytetyössä käytettävät kysymykset olivat avoimia kysymyksiä, jolloin vastaajien oma ääni pääsi kuuluviin. Koulutuksissa oli työntekijöitä eri sektoreilta, mutta tässä opinnäytetyössä käsiteltiin vain lasten ja perheiden kanssa työskentelevien vastauksia. Kysymykseen viisi tuli 12 vastausta ja kysymykseen kuusi 10 vastausta.

4.2 Laadullinen tutkimus ja aineiston analyysi

Opinnäytetyössä käytettiin laadullista tutkimusmenetelmää, koska tällöin saatiin kattava kuva aineistosta: voitiin tulkita, havaita ja ymmärtää sitä (Puusa & Juuti 2020: 143, 146). Tavoitteena oli kuvailla tutkittavaa aihetta, sekä selittää muun muassa tutkittavien kokemuksia, ajatuksia, käsityksiä ja tulkintoja aiheesta (Puusa & Juuti 2020: 75–76, 81; Mikkola 2019).

Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä analyysillä. Aineisto luettiin ensin läpi useampaan otteeseen huolellisesti, jolloin hahmottui aineiston kokonaiskuva. Aineisto pilkottiin osiin ja sitä tarkasteltiin yksityiskohtaisemmin ja karsittiin opinnäytetyölle epäolennaiset tiedot pois. Tämän jälkeen aineisto eriteltiin ja ryhmiteltiin muodostamalla yksittäisistä vastauksista yleisiä, samansisältöisiä, luokkakokonaisuuksia, mitkä nimettiin sisältöä kuvaavasti. (Puusa 2020: 152; Puusa & Juuti 2020: 146, 149.) Lopuksi näistä luokista tehdyt johtopäätökset muutettiin opinnäytetyön tuloksiksi ja tekstiksi, ja näin ollen saatiin lopputulemaksi looginen, mielekäs, selkeä ja yhtenäinen kokonaisuus.

Ensimmäiseen kysymykseen liittyen alkuperäisilmaisuja oli yhteensä 35. Alkuperäisilmaisut pelkistettiin, minkä jälkeen niistä karsittiin tutkimuskysymykseen vastaamattomat ilmaisut. Huomionarvoista on, että samasta alkuperäisilmauksesta voitiin löytää useampi pelkistetty ilmaus. Ensimmäisen kysymyksen aineistosta syntyi lopulta 71 pelkistettyä ilmausta. Näistä luotiin alaluokat, yläluokat ja viimeiseksi muodostettiin pääluokat. Pääluokkia syntyi viisi kappaletta: lähisuhdeväkivaltailmiön avaaminen, auttaja-tahojen läpikäynti ja palveluohjaus, puheeksiottamiseen liittyvä osio, toimintaohjeet lähisuhdeväkivaltaan liittyen sekä koko koulutuskokonaisuus.

Toiseen kysymykseen liittyen alkuperäisilmaisuja oli yhteensä 29. Alkuperäisilmaisut pelkistettiin, minkä jälkeen niistä karsittiin tutkimuskysymykseen vastaamattomat ilmaisut. Myös toisen kysymyksen kohdalla samasta alkuperäisilmauksesta löydettiin useampi pelkistetty ilmaus. Toisen kysymyksen aineistosta syntyi lopulta 42 pelkistettyä ilmausta. Näistä luotiin alaluokat, yläluokat ja viimeiseksi muodostettiin pääluokat. Pääluokkia syntyi kuusi kappaletta: eri kohderyhmien huomioiminen, vuorovaikutuksellisuuden lisääminen, tiivistetty sisältö väljemmällä aikataululla, koulutusmateriaalin esittämisen parantaminen, materiaalien jakaminen koulutettaville sekä ei kehittämisen tarvetta. Aineiston analyysia ja muodostuneita luokkia kuvataan taulukossa 1.

Taulukko 1. Analysoinnin eteneminen.

PELKISTETTY ILMAUS	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA
Koulutus, joka räätälöitäisiin varhaiskasvatukselle Koonti asioista ja palveluista, jotka koskettavat varhaiskasvatusta	Enemmän tietoa varhaiskasvatusta koskien	Lasten ja nuorten kanssa tehtävän työn erityispiirteiden huomiointi	Eri kohderyhmien huomioiminen
Oma osuus kouluväkivalta lasten ja nuorten kanssa työskenteleville	Oma osuus kouluväkivallalle		
Lisää työkaluja väkivaltaisesti käyttäytyvien nuorten kanssa työskentelyyn	Työkaluja väkivaltaisten nuorten kanssa työskentelyyn		
Lisää sisältöä koskien työskentelyä maahanmuuttajien kanssa Erityisryhmien, esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden huomiointi	Enemmän tietoa maahanmuuttajien kanssa työskentelyyn	Monikulttuurisuuden huomiointi koulutuksessa	

Monikulttuurisuuden huomioiminen enemmän koulutuksen teemoissa	Monikulttuurisuuden huomiointi		
Miesten kokeman väkivallan huomiointi osana koulutusta	Miesten kokeman väkivallan huomiointi	Monimuotoisuuden huomiointi koulutuksessa	
Vammaisuuden huomioiminen enemmän koulutuksen teemoissa	Vammaisuuden huomiointi		
Väkivalta koskee kaikkia – näkökulma, maininta siitä että uhrina tai tekijänä voi olla kuka vaan riippumatta iästä tai sukupuolesta	Väkivalta koskee kaikkia - näkökulma		
Asiantuntijanäkemyksistä erityisesti koulutuksen jälkipuolella häiritsi, koulutus rakentui ammattilaisnäkökulmalle, mutta myös kouluttautujalla kokemusta lähisuhdeväkivallasta	Koulutettavien lähisuhdeväkivaltakokemusten huomiointi		

5 Tulokset

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön tuloksia. Opinnäytetyössä selvitettiin hankkeeseen liittyvien lähisuhdeväkivallan perehdytys- ja puheeksiottokoulutusten hyödyllisyyttä lapsiperheiden sekä lasten kanssa työskentelevien näkökulmasta, sekä heidän kehitysideoitaan koulutuksesta.

5.1 Mitkä asiat työntekijät kokivat hyödyllisimmäksi oman työnsä kannalta

5.1.1 Lähisuhdeväkivaltailmiön avaaminen

Kyselyn 16 vastauksessa tuotiin esiin lähisuhdeväkivaltailmiön avaaminen ja sen hyödyt.

Hyödylliseksi koettiin lähisuhdeväkivaltailmiön riskitekijöihin sekä tunnistamiseen liittyvät seikat, koettiin että koulutus syvensi ymmärrystä ilmiön moniulotteisuudesta ja siitä, kuinka tärkeää ennaltaehkäisevää sekä väkivallan tunnistamiseen liittyvää työtä teh-

dään asiakastyön rajapinnassa. Viidessä vastauksessa nousi esiin lapsiin liittyvä koulutusosuus, lasten osuus lähisuhdeväkivaltatilanteissa sekä lasten oireilun tunnistaminen. Todettiin, että vaikka osa asioista oli tuttuja, niin saatiin uutta tietoa ja että näin tärkeän aiheen kohdalla omia tietoja on hyvä päivittää. Koettiin myös, että koulutus auttoi kasvamaan henkisesti.

Tärkeänä koettiin se, että lähisuhdeväkivallasta kerrottiin konkreettisesti, suoraan ja käytännönläheisesti, väkivallan eri tulokulmista. Todettiin, että useasti lähisuhdeväkivallasta puhutaan koulutuksissa vain ilmiötasolla, mutta tässä koulutuksessa menttiin konkretian tasolle.

Koettiin myös, että koulutus syvensi tietoa lähisuhdeväkivaltailmiön moniulotteisuudesta ja että sen sanallistaminen, että väkivalta ilmiönä koskettaa kaikkia, riippumatta esimerkiksi ikä- tai ammattiluokasta. Esiin nostettiin myös koulutuksen myytin purkajatuus, missä esitettiin erilaisia myyttejä lähisuhdeväkivallasta, sen havaitsemisesta sekä puheeksiottamisesta, sekä käytiin läpi faktoja lähisuhdeväkivaltailmiöön liittyen.

5.1.2 Auttajatahojen läpikäynti ja palveluohjaus

14 vastauksessa koettiin tärkeäksi eri auttajatahojen läpikäynti sekä tieto erilaisista palveluista ja niihin ohjaamisesta.

Vastauksista nousi ilmi, että eri auttajatahoja on paljon - sekavan auttajatahoviidakon läpikäynti yhdessä ja näiden niputtaminen auttoi hahmottamaan paremmin eri vaihtoehtoja. Koettiin, että eri yhteistyötahojen koontia on kaivattu ja että on pysäyttävää huomata runsaslukuinen toimijoiden tuki väkivaltatyössä. Todettiin myös, että koottu työkalupakki helpottaa ja säästää aikaa, kun työntekijän ei tarvitse itse lähteä etsimään kaikkea hajallaan olevaa tietoa. Hyväksi koettiin myös tieto ja eri toimijoiden esittely erityisesti Vantaan kaupungin näkökulmasta.

”kaikki ne tahot, joihin asiakkaita voi ohjata tai joihin voi itse olla yhteydessä”

Eri palvelutahojen läpikäynti muistutti vastaajia omasta roolistaan palveluketjussa ja siitä, että lähisuhdeväkivallan puheeksiottaminen ei vastuuta kysyjää koko työskentelyprosessiin, vaan asiakas voidaan ohjata oikeaan paikkaan saamaan apua. Tärkeäksi koettiin myös muistutus siitä, että asiakkaita voi itse ohjata suoraan, ilman välikäsiä,

saamaan keskusteluapua, kun aiemmin tieto lähisuhdeväkivallasta on viety sosiaalityöntekijälle.

5.1.3 Puheeksiottamiseen liittyvä osio

Puheeksiottamiseen liittyvä koulutusosio nostettiin esille 13 vastauksessa.

Hyväksi koettiin erilaiset työkalut lähisuhdeväkivallan puheeksiottoon: puheeksioton eri menetelmät, puheeksioton opettaminen sekä erilaiset vinkit puheeksiottoon. Tärkeänä pidettiin myös kannustusta sekä rohkaisua lähisuhdeväkivallan puheeksiottoon, sekä ylipäätään muistutusta puheeksiotosta.

Koulutus vahvisti ajatusta siitä, että aiheeseen voi tarttua kuka tahansa, ja että on hyvä luoda omaan työhön rakenteita, missä lähisuhdeväkivallan puheeksiotto on luonteva osa arkista ja normaalia asiakastapaamista.

”Muistutus siitä, että rohkeasti ottaa puheeksi ja luo rakenteita, jotta väkivallan puheeksiotto olisi luonteva osa arkea.”

5.1.4 Toimintaohjeet lähisuhdeväkivaltaan liittyen

10 vastaajaa koki hyödylliseksi erilaiset toimintaohjeet ja -suunnitelmat liittyen lähisuhdeväkivaltailmiön parissa toimimiseen.

”Koulutus oli erittäin hyödyllinen työni kannalta. Sain selkeitä ohjeita siihen, mitä sanoa ja mitä tehdä. Pidin siitä, että koulutus ei jäänyt vain puheeksi ilmiöstä vaan selkeitä toimintaohjeita tuli.”

Koettiin, että saatiin selkeitä keinoja ja sanoja oman työn tueksi lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn liittyen, sekä keinoja asiakkaiden auttamiseen ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseen. Koulutuksessa ollut Talo-malli, missä käsiteltiin ja visualisoitiin lähisuhdeväkivaltatyön prosessia työntekijän näkökulmasta, koettiin hyödyllisenä ja selkeänä.

Vastauksissa nousi esiin myös hyödyllisyys tiedosta, miten lähestyä lähisuhdeväkivaltaa kokenutta sekä vahvistuksen saaminen omalle toiminnalleen aiheeseen liittyvissä haastavissa tilanteissa, sekä aiemmin että tulevaisuudessa.

5.1.5 Koko koulutuskokonaisuus

Viisi vastaajaa koki, että kaikki koulutuksessa saatu tieto oli hyödyllistä, koko kokonaisuus oli paketti, joka hyödyttää vastaajia työssään ja todettiin, ettei mitään turhaa ollut.

”Ihan kaikki. En koe, että oli mitään turhaa.”

5.2 Miten työntekijät kehittäisivät koulutusta

5.2.1 Eri kohderyhmien huomioiminen

Vastaajat toivoivat, että eri kohderyhmiä huomioitaisiin paremmin koulutuksessa. Tarvetta erilaisilla lisäosioille tai omaa työtään koskevalle lisäkoulutukselle koki 10 vastaajaa.

Koulutuksia ja lisätietoa toivottiin muun muassa varhaiskasvatukseen, kouluväkivaltaan, nuorten kanssa työskentelyyn ja maahanmuuttajataustaisten tai monikulttuuristen asiakkaiden kanssa työskentelyyn. Toivottiin myös lisää työkaluja väkivaltaisten nuorten kanssa työskentelyyn sekä vammaisuuden huomioimista koulutuksessa. Vastauksissa tuotiin esille myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden tärkeä rooli lähisuhdeväkivallan tunnistamisessa ja ensivaiheen palveluohjauksessa, mutta todettiin heidän olevan aiheen parissa sen verran harvoin tekemisissä, että näin kokonaisvaltainen koulutus voi tuntua raskaalta. Toivottiin myös palveluntarjoajalistoja koskien vain varhaiskasvatusta, tietoa minne ohjata apua tarvitseva lähisuhdeväkivaltaa kokenut asiakas.

Vastauksissa nousi esille väkivalta voi koskettaa kaikkia – näkökulma. Vastaajien mukaan esimerkiksi miesten kokemaa väkivaltaa ei huomioitu koulutuksessa, ja koulutuksessa olisi voitu mainita se, että lähisuhdeväkivallan tekijänä tai uhrina voi olla kuka tahansa.

”Ainoa kohta mihin kiinnittyi huomio, oli se että miesten kokemasta väkivallasta ei puhuttu / sitä ei huomioitu erillisenä. Naiset ja lapset mainittiin, mutta ei miehiä. pe 13.11. yhdessä diassa luki: 30% naisista kokenut väkivaltaa. Mikä on miesten kokema prosentti?”

Esille nousi myös huomio mahdollisesta kouluttautujan kokemasta lähisuhdeväkival-
lasta. Koettiin, että koulutus lähestyi lähisuhdeväkivaltaa vain ammattilaisnäkökul-
masta, eikä huomioitu kouluttautujien mahdollisia omia lähisuhdeväkivaltakokemuksia.
Tämän vuoksi asiantuntijanäkökulma koulutuksen jälkipuoella oli häirinyt.

5.2.2 Vuorovaikutuksellisuuden lisääminen

Viisi vastaajaa peräänkuulutti vuorovaikutuksellisuutta ja toiminnallisuutta koulutuspäi-
vän aikana. Vastauksissa todettiin, että teema on vaikea ja herättää tunteita. Toivottiin,
että sekä kouluttajien, että muiden osallistujien kanssa olisi päässyt purkamaan omia
tunteitaan ja ajatuksiaan. Toivottiin myös vastauksia kouluttautujien esimerkkeihin,
mahdollisuutta päästä kommentoimaan koulutuksen sisältöä sekä erillistä aikaa kysy-
mysille. Yhtenä ehdotuksena vuorovaikutuksellisuudelle oli kokemusten vapaa jakami-
nen esimerkiksi chatissa.

”Koulutus voisi olla ensi kerralla vuorovaikutteisempi, eli olisi mahdolli-
suus kommentoida sisältöjä.”

Väkivaltaa kokeneen tarinan jälkeen ehdotettiin debriefingiä, jotta voisi löytää työkaluja
asiakkaiden raskaisiin tarinoihin, kuormittumasta itse niistä liikaa.

5.2.3 Tiivistetty sisältö väljemmällä aikataululla

Vastauksissa todettiin, että koulutuksessa on runsaasti asiaa ja se on sisällöltään tiivis.
Osa koki, että koulutuksessa oli jopa liikaa sisältöä, sekä sisältöä mitä ei todennäköi-
sesti tule työssään tarvitsemaan.

”Asiasisältö sinällään oli runsasta, mielenkiintoista ja monipuolista, mutta
itselleni tuli ähky :)”

Toivottiin koulutuksen jakamista useammalle päivälle, pohdittiin että koulutuksen jaka-
minen pienempiin annoksiin auttaisi omaksumaan tietoa paremmin. Toivottiin myös yli-
päättään hitaampaa tahtia, enemmän aikaa reflektoida sekä pureskella tietoa sekä ai-
kaa käydä läpi asioita fakta- ja fiktio-osuudessa, ilmiön ollessa koulutettavalle vieras.
Toiveena oli myös taukojen lisääminen. Kehitysideana nousi myös ennakkokysely kou-
lutettavien aiemmista tiedoista ilmiöstä, sekä siitä mihin kaipaisi lisätietoa.

5.2.4 Koulutusmateriaalin esittämisen parantaminen

Vastauksista kävi ilmi toive koulutusmateriaalien esittelemisen parantamisesta sekä koulutusmateriaalien selkeydestä.

Kolme vastaaja nosti esille erilaisten palvelutahojen sekä niiden yhteystietojen suuren määrän sekä suhteellisen tarkan läpikäymisen koulutuksessa. Esiin tuotiin, että koulutuksen aikana voisi yhdessä käydä kaikki erilaiset tahot vain pikaisesti, eikä suullisesti tarvitsisi käydä läpi kaikkia mahdollisia palveluita, koska ne voi lukea omatoimisestikin annetuista materiaaleista.

”Aika moni taho tarjoaa palveluja. Ehkä suullisesti ei tarvitsisi käydä kaikkia läpi. Ainakin oma keskittyminen herpaantui siinä kohtaa. Voisi olla vaan jaettuna eri teeman mukaan, kaikille, naisille, miehille, tekijöille, uhreille, lapsille ja nuorille, avo- ja turvakoti, netti ja info mistä nää kaikki tarvittaessa löytyy.”

Koulutuspäivän sisällölliset seikat nousivat esiin kolmen vastaajan vastauksissa. Ilmi nousi, ettei kiireestä sekä koulutuksen asiasisällön runsaudesta tarvitsisi mainita koulutuksen aikana. Vastaaja koki, että hänen mielestään asiaa oli sopivasti, eikä kiire oikeastaan häirinnyt, joten koettiin tarpeettomaksi erikseen tuoda ilmi sitä, että koulutuksessa juostaan vain nopeasti asiat läpi. Toivottiin myös koulutuksen alkuun päivän rungon esittelyä, sekä itse koulutukseen enemmän esimerkkejä.

”Kiireestä ei tarvitsisi mainita, siis siitä, että koulutuksessa asiaa on paljon ja että se juostaan nopeasti läpi. Asiaa oli kutakuinkin sopivasti, eikä kiire häirinnyt oikeasti minua.”

Itse esitykseen tekniseen puoleen toivottiin parannusta diojen osalta. Todettiin, että tekstiä oli dioissa suhteellisen paljon ja teksti oli fontiltaan vähän pientä. Toivottiin myös diojen selkiyttämistä, sekä että dioja kerkeäisi katsoa hieman pidempään.

5.2.5 Materiaalien jakaminen koulutettaville

Kolme vastaajaa toi esille materiaalien saamisen itselle. Todettiin, että koulutus sopi itselle ja omaan työnkuvaan, ainoaksi harmittavaksi seikaksi vastaaja mainitsi sen, että dioja pitää odottaa niin kauan. Myös kahdessa muussa vastauksessa toivottiin materiaalin jakamista koulutettaville.

5.2.6 Ei kehittämisen tarvetta

Kolme vastaajaa koki, ettei koulutuksessa varsinaisesti ollut kehittämisen tarvetta, tai ettei yhtäkkiä tullut mieleen mitään mitä kehittäisi. Vastaajat kokivat, että koulutus oli onnistunut, kattava ja konkreettinen tietopaketti, ja sellaisenaan hyvä.

”Oli kyllä niin kattava ja konkreettinen tietopaketti, että yhtäkkiä ei tule mieleen kehittämissuhteita.”

6 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastellaan tuloksia, käsitellään opinnäytetyön luotettavuutta, eettisyyttä ja johtopäätöksiä, sekä tuodaan esiin jatkokehittämissuhteita. Jatkotutkimusaiheet ovat opinnäytetyön edetessä nousseita mielenkiinnon kohteita tutkittavasta aiheesta. Pohdinnan osa-alueet on jaettu omiksi kappaleikseen.

6.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Opinnäytetyössä oli tarkoituksena arvioida Väkivallaton Vantaa -kehittämissuhteen perehdytys- ja puheeksiottokoulutusten hyödyllisyyttä Vantaalla, lapsiperheiden tai lasten kanssa työskentelevien näkökulmasta, sekä tuoda esille heidän kehitysideoitaan koulutuksesta. Opinnäytetyössä haluttiin tuottaa työntekijöiden omiin vastauksiin perustuvaa tietoa siitä, miten kehittämissuhteen koulutusta voitaisiin mahdollisesti jatkossa kehittää palvelemaan vielä paremmin työntekijöitä lähisuhteiden ja lähisuhteiden suhteen.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen aiheena oli se, mitkä asiat työntekijät kokivat koulutuksessa hyödyllisimmiksi oman työnsä kannalta. Vastausten perusteella työntekijät kokivat hyödylliseksi lähisuhteiden ja lähisuhteiden avaamisen konkreettisesti, selkeästi ja käytännönläheisesti, ei jääden pelkästään ilmiötasolle. Koettiin että koulutus lisäsi ymmärrystä ilmiön moniulotteisuudesta, sekä riskitekijöistä ja lähisuhteiden tunnistamisesta. Jokaisella sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisella on velvollisuus puuttua lähisuhteiden ja lähisuhteiden välttämiseen, vaikka asiakas ei varsinaisesti lähisuhteiden välttämisen vuoksi hakeutuisi palveluihin. Tällöin tärkeäksi nousee lähisuhteiden ja lähisuhteiden välttämisen monimuotoisuuden ymmärtäminen ja tunnistaminen, jolloin väkivallasta voidaan kysyä suoraan. (Ewalds 2014; Flinck ym. 2010: 52.) Työntekijät kokivat myös, että koulutus auttoi kasvamaan henkisesti ja, että vaikka osalla tietoa aiheesta oli jo etukäteen, tärkeänä koettiin omien tietojen päivitys. Myös Elorinteen ja Sohlmanin vuonna 2014

valmistuneessa opinnäytetyössä nousi esille ammatillisen osaamisen ja tietojen päivittämisen ja kertaamisen tärkeys, sekä monikulttuurisuuden ymmärtämisen vahvistaminen osana lähisuhdeväkivallan puheeksioton mahdollistamista neuvolatyössä (Elorinne & Sohlman 2014: 45, 49).

Vastausten perusteella olennaiseksi koettiin lapsiin liittyvä osuus, missä käsiteltiin lähisuhdeväkivallan interventioita lapsen näkökulmasta. Myös THL:n koordinoiman EP-RAS-hankkeen arvioinnissa lisäkoulutustoiveena nousi esille lapsiin liittyvän lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen sekä lapsiperheiden tukemiseen ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn liittyvät aiheet (Niklander ym. 2019: 70).

Vastauksissa nousi esiin eri auttajatahojen läpikäynti sekä palveluohjaus. Todettiin, että lähisuhdeväkivaltailmiön auttajatahojen moninaisuus ja -lukuisuus oli pysäyttävää. Esille nostettiin auttajatahoviidakon sekavuus: vastaajien mukaan koulutus nivoi hyvin yhteen eri auttajatahot sekä selkeytti eri vaihtoehtojen ja palveluiden hahmottamista. Myös Flinckin ym. (2010: 53) mukaan lähisuhdeväkivallan tunnistamista ja asiakkaiden auttamista voi vaikeuttaa auttajan niukka tieto eri auttamismuodoista, jolloin tärkeäksi nousee koulutuksessa eri palvelutahojen läpikäynti ja ymmärrys siitä, mihin asiakkaita voi ohjata. Kootun työkalupaketin saamisen todettiin sekä helpottavan omaa työtä, että säästävän aikaa, kun ei tarvitse itse lähteä etsimään kaikkea tietoa. Tärkeäksi koettiin myös erityisesti Vantaan palveluiden läpikäynti. Palveluohjausta käsitellessä syntyi ymmärrystä omasta roolista palveluketjussa ja muistutti, ettei lähisuhdeväkivallasta kysyminen vastuuta kysyjää koko työskentelyprosessiin, vaan on tahoja mihin ohjata asiakas saamaan oikeanlaista tukea. Elorinteen ja Sohlmanin (2014: 47, 49) opinnäytetyön tuloksissa vastaajat olivat myös nostaneet esiin moniammatillisen verkostoitumisen tärkeyden lähisuhdeväkivallan auttamistyössä, sekä lisäkouluttautumistoiveena oli nousut tarkemmat prosessikuvaukset eri yhteistyötahoista ja jatkotoimenpiteistä lähisuhdeväkivaltaa tavattaessa. Myös EPRAS-hankkeen vastauksissa lisäkoulutustoiveena nousi palveluohjaus ja moniammatillinen yhteistyö (Niklander ym. 2019: 69).

Kyselyn vastausten perusteella yksi koulutuksen hyödyllisimmistä osioista oli puheeksioton osuus koulutuksessa. Koettiin, että koulutuksesta sai uusia vinkkejä lähisuhdeväkivallan puheeksiottoon sekä tietoa puheeksioton eri menetelmistä. Tärkeänä koettiin myös kannustus ja rohkaisu puheeksiottoon omassa työssään sekä sellaisten rakenteiden luominen, missä lähisuhdeväkivallan puheeksiotto toteutuisi luontevasti osana arkista asiakastapaamista. Yksi lähisuhdeväkivallan tunnistamista vaikeuttava tekijä on väkivallan puheeksiottamisen vaikeus asiakastapaamisissa (Flinck ym. 2010: 53).

Myös Elorinteen ja Sohlmanin (2014: 49) opinnäytetyössä todettiin lähisuhdeväkivallan puheeksioton olevan hankalaa jopa kokeneellekin työntekijälle. Sekä heidän opinnäytetyönsä tuloksissa, että EPRAS-hankkeen tuloksissa lisäkoulutustoiveena nousi lähisuhdeväkivallan puheeksiotto. (Elorinne & Sohlman 2014: 49; Niklander ym. 2019: 69.) Puheeksiottamisen opettamista lähisuhdeväkivaltakoulutuksessa ei voi korostaa liikaa, koska kaikkein vaikuttavinta lähisuhdeväkivaltatyötä päästään tekemään silloin kun lähisuhdeväkivallasta kysytään suoraan, mieluiten toistuvasti, jokaisen palveluihin hakeutuvan kohdalla (Ewalds 2014).

Osa vastaajista nosti esille toimintaohjeet ja -suunnitelmat lähisuhdeväkivaltaan liittyen. Koettiin, että saatiin sanoja sekä keinoja omaan työhön, sekä keinoja asiakkaiden auttamiseen ja lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseen liittyen. Myös Kero ym. (2019: 1883) nostaa esille toimivien toimintamallien luomisen ja ujuttamisen terveystalouteen yhtenä seikkana onnistuneeseen lähisuhdeväkivallan seulontaan liittyen. Koulutuksesta saatiin myös vahvistusta omalle toiminnalle: sekä aiempiin, että tuleviin asiakaskontakteihin liittyen.

Osa vastaajista koki, että kaikki koulutuksessa oli hyödyllistä, eikä koulutuksessa ollut mitään turhaa. Yksikään vastaaja ei tuonut esille sitä, ettei koulutuksesta olisi ollut mitään hyötyä tai että se ei olisi tuonut mitään uutta tietoa, toisinkuin Elorinteen ja Sohlmanin (2014: 45) opinnäytetyön vastauksissa oli noussut esiin osan vastaajista kokemus siitä, ettei kyseinen koulutus ollut tuonut oikein mitään uutta tietämystä aihepiiristä.

Toisena tutkimuskysymyksen aiheena oli se, miten työntekijät kehittäisivät koulutusta. Suurin osa vastaajista kohdistaisi koulutusta eri kohderyhmille, spesifimpää koulutusta koettiin tarvittavan liittyen esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten tai monikulttuuristen asiakkaiden kanssa työskentelyyn, kouluväkivaltaan ja varhaiskasvatukseen. Toivottiin lisää työkaluja väkivaltaisten nuorten kanssa työskentelyyn sekä vammaisuuden huomioimista. Myös EPRAS-hankkeen vastauksissa oli noussut esiin räätälöidympi koulutus eri kohderyhmiin liittyen: eri kohderyhmien tarpeiden ja haasteiden tunnistaminen sekä oman osaamisen kehittäminen suhteessa eri kohderyhmien kanssa tehtävään työhön (Niklander ym. 2019: 69).

Kritiikkiä annettiin siitä, ettei koulutuksessa otettu paremmin esiin väkivalta koskee kaikkia – näkökulmaa. Toivottiin huomioitavan miesten kokemaa lähisuhdeväkivaltaa sekä mainintaa siitä, että kuka tahansa, esimerkiksi sukupuolesta tai iästä riippumatta,

voi kokea lähisuhdeväkivaltaa. Myös Flinckin ym. (2010: 54) mukaan lähisuhdeväkivaltakoulutuksissa tulisi huomioida lähisuhdeväkivaltailmiön erityispiirteet sekä monimuotoisuus.

Useissa vastauksissa tuotiin esille toivetta vuorovaikutuksellisuudesta ja toiminnallisuudesta koulutuksen aikana. Todettiin, että lähisuhdeväkivalta on aiheena tärkeä ja vaikea, toivottiin, että sekä kouluttajien, että muiden osallistujien kanssa olisi päässyt purkamaan omia tunteitaan ja ajatuksiaan. Myös Australiassa tehdyssä tutkimuksessa sairaanhoitajaopiskelijat olisivat toivoneen lähisuhdeväkivaltakoulutuksensa toteuttamisessa enemmän interaktiivisia ja kokemuksellisia toimintoja (Doran & van del Mortel 2022: 5). Toivottiin myös, että mieleen tullessiin kysymyksiin ja esimerkkeihin olisi saanut vastauksia, ja että kysymyksille olisi ollut erikseen aikaa. Vuorovaikutuksellisuus edistää oppimista, koska koulutettava pääsee refleктоimaan läpikäytyjä aiheita omiin kokemuksiinsa, ajatuksiinsa ja toimintamalleihinsa, vaikkakin verkkokoulutuksessa vuorovaikutuksellisuuden luominen on haastavampaa (Kupias & Koski 2012: 32, 136–138). Koulutuksessa näytettiin väkivaltaa kokeneen tarina Youtube-videona, ja vastauksissa tuli esille toive lyhyestä debriefing- hetkestä tämän tarinan jälkeen. Debriefingin avulla ajateltiin saada ohjeita siihen, miten suhtautua raskaisiin tarinoihin ja olla kantamatta muiden rankkoja kokemuksia omassa elämässään.

Koulutuksen koettiin olevan sisällöltään runsasta, mielenkiintoista ja monipuolista, mutta tiedon määrä koettiin osittain myös raskaana. Ehdotuksia tuli koulutuksen jakamisesta useammalle päivälle, sekä taukojen lisäämisestä. Koulutuksen jakaminen pienempiin ja väljempiin osuuksiin auttaisi sisäistämään ja omaksumaan tietoa paremmin, etenkin kun osalle ilmiö oli vieras. Kupiaksen ja Kosken (2012: 59) mukaan koulutuksen hyvänä perustana toimii järkevä rytmitys, mihin kuuluu myös taukojen huomiointi, liian pitkien opiskelupätkien välttäminen sekä koulutettavien vireystilan muuttumisen huomiointi. Vastauksissa nousi esiin myös koulutuksen alkuun lisättävä päivän rungon esittely, mikä myös Kupiaksen ja Kosken (2012: 59) mukaan olisi hyvä muistaa koulutusta suunniteltaessa ja toteutettaessa. Ehdotettiin myös ennakkokyselyä aiemmista tiedoista lähisuhdeväkivallasta sekä siitä, mihin kaipaisi lisätietoa.

Vastaajat kiinnittivät huomiota myös itse koulutuksen esittämiseen ja sen parantamiseen. Osa koki diojen tekstien olevan pienellä ja niissä olevan paljon tekstiä. Dioihin toivottiin myös selkeyttä, ja että niitä voisi katsoa pidempään. Sisäluvun määrä koettiin suurena ja keskittymisen todettiin herpaantuvan helposti näissä osioissa. Koulutusma-

teriallin valmistaminen onkin usein kaikista eniten aikaa vievä osuus koulutusta suunniteltaessa. Diaesitys toimii hyvin koulutusmateriaalina, mutta diat on hyvä pitää yksinkertaisina, selkeinä ja niitä kannattaisi käyttää lähinnä havainnoimisvälineenä. Tarvittaessa dioista voidaan tehdä myös yksityiskohtaisempia, jolloin niitä voidaan hyödyntää esimerkiksi itsenäisessä opiskelussa tai koulutuksen kertaamisessa. (Kupias & Koski 2012: 78–79.) Toivottiin, että etenkin palvelutarjoajalistat käytäisiin vain nopeasti pääosin yhdessä suullisesti läpi, koska ne voisi lukea itsekin annetuista materiaaleista. Kottiin kuitenkin, että tieto palvelutahoista yhteystietoineen oli hyvää sekä tärkeää ja siitä sai itselleen käyttöön työkaluja. Toivottiin myös, että materiaalit saataisiin pian itselle.

Osa vastaajista ei keksinyt mitään kehittämisen tarvetta – koulutus nähtiin onnistuneena, kattavana ja konkreettisena tietopakettina, joka oli sellaisenaan hyvä.

6.2 Luotettavuus

Webropol-palautekyselyn kysymykset oli mietitty tarkkaan, jottei mahdollisuutta kysymyksen väärinymmärrykselle syntyisi. Näin pyrittiin siihen, että vastaajat ymmärsivät kysymykset oikein, mikä lisäsi opinnäytetyön luotettavuutta. Tästä huolimatta opinnäytetyön luotettavuuteen vaikutti myös osittain kielelliset tekijät, koska osassa vastauksia vastaajan sanoma saattoi osittain jäädä kielimuurin alle. Webropol-kyselyä käytettäessä ei voitu esittää tarkentavia kysymyksiä, joten vastausten tulkinta jäi tutkijan vastuulle. Puusan (2020: 108) mukaan tutkimuksessa on joka tapauksessa aina huomioitava mahdollisuus virhelähteisiin, kuten väärinymmärryksen mahdollisuuteen tai tulkintavirheisiin. Opinnäytetyössä kohdeltiin kaikkia vastaajia ja heidän ajatuksiaan koulutuksesta tasa-arvoisesti. Opinnäytetyön luotettavuutta arvioitiin koko työn tekemisen ajan, niin että se oli osa tutkimusprosessia.

Tutkijalla itsellään oli aiheesta esitietoa, ja teoreettista tietämystä kartutettiin jatkuvasti opinnäytetyön edetessä. Opinnäytetyötä tehdessä huomioitiin tutkijan aiemmat esitiedot sekä henkilökohtaiset kokemukset ja työtä pyrittiin tekemään mahdollisimman objektiivisesti. Tutkija osallistui myös Väkipollon Vantaa -kehityshankkeen koulutukseen sekä vastasi palautekyselyyn. Opinnäytetyötä tehdessä on huomioitu, että tutkijan omat ajatukset ja vastaukset tutkittavasta ilmiöstä saattavat vaikuttaa aineiston tulkintaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että opinnäytetyössä kuvataan ymmärrettävästi ja läpinäkyvästi kaikki vaiheet, jolloin luotettavuuden arviointi helpottuu. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2007: 227–228; Puusa 2020: 75.) Palautekyselyissä on hyvä huomioida

myös vastaajien kriittisyyden lisääntyminen silloin, kun koulutusta pyydetään arvioimaan, minkä vuoksi on hyvä kysyä myös sitä, mikä koulutuksessa oli onnistunutta (Kupias & Koski 2012: 185). Tämä pyrittiin huomioimaan jo palautekyselyä laatiessa.

6.3 Eettisyys

Opinnäytetyössä noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä, se tehtiin huolellisesti ja tarkasti, ja prosessia kuvattiin vaiheittain luotettavuuden lisäämiseksi (Hirsjärvi ym. 2007: 23–24). Opinnäytetyötä tehdessä otettiin huomioon, että tutkijan ajatukset käsitteet, tulokset sekä esiymmärrys vaikuttavat koko tutkimusprosessin ajan. Laadullisen tutkimuksen erityispiirteisiin kuuluu se, ettei se ole täysin samankaltaisesti toistettavissa, koska tutkittavan kertomat asiat ovat myös vain hänen henkilökohtaisia ajatuksiaan tutkittavavasta ilmiöstä (Puusa 2020: 155).

Palautekyselyssä kysyttiin suostumus siihen, että vastauksia voi käyttää opinnäytetyössä ja koulutuksen kehittämisessä. Koulutukseen osallistujia tiedotettiin myös koulutuksen aikana siitä, että palautekyselyn vastauksia tullaan edellä mainituissa yhteyksissä käyttämään, mikäli vastaaja antaa siihen luvan. Koulutukseen osallistuvat olivat myös jo koulutukseen osallistuessaan tietoisia siitä, että osallistuvat pilottikoulutukseen ja ovat näin ollen omalta osaltaan kehittämässä koulutusta. Nämä seikat huomioitiin, jotta opinnäytetyössä voitiin asianmukaisesti kunnioittaa ihmisten itsemääräämisoikeutta antamalla mahdollisuus olla osallistumatta tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2007: 25). Palautekysely oli anonyymi, eikä siihen lähetetty henkilökohtaista vastauslinkkiä, vaan kaikki koulutukseen osallistujat vastasivat kyselyyn saman linkin kautta. Koulutukseen osallistujien anonymiteetti säilyi opinnäytetyötä tehtäessä, koska vastaukset siirtyivät tutkijalle jo valmiiksi perattuina, jolloin yksittäisiä henkilöitä ei voitu niistä enää tunnistaa. Kaikki pilottikoulutukseen osallistujat työskentelivät jollakin tavalla lasten tai perheiden kanssa, mutta yksittäisten vastaajien työpaikat tai tarkemmat tiedot eivät siirtyneet tutkijalle. Aineisto säilytettiin huolellisesti ja hävitetään asianmukaisesti.

6.4 Johtopäätökset ja jatkokehittämisehdotukset

Hyödylliseksi työntekijöiden oman työn kannalta koettiin etenkin lähisuhdeväkivaltailmiön avaaminen, jolloin aiheesta saatiin faktatietoa, päästiin tutustumaan lähisuhdeväkivaltailmiön moniolotteisuuteen, oppimaan lähisuhdeväkivallan sekä sen riskitekijöiden tunnistamista ja päästiin purkamaan erilaisia myyttejä, joita lähisuhdeväkivaltaan liittyy.

Koulutuksen käyneet työntekijät kokivat tärkeäksi aiheesta suoraan ja käytännönläheisesti puhumisen. Koulutuksen koettiin tuoneen lisätietoa eri palveluista ja yhteistyötaidoista, ja hyvän, valmiin työkalupakin todettiin säästävän työntekijän aikaa. Esiin nostettiin myös Vantaan kaupungin palveluiden huomioiminen.

Moni työntekijä koki hyötyneensä puhekeskusteluihin sekä toimintaohjeisiin liittyvistä osuuksista, ja he kokivat saaneensa kannustusta ottaa lähisuhdeväkivalta luontevasti puheeksi normaaleissa arjen kohtaamisissa työtä tehdessään. Kiitosta annettiin selkeitä ohjeita sekä sanoista, joita voi käyttää keskustellessaan asiakkaiden kanssa lähisuhdeväkivallasta. Vastaajista osan mukaan koulutus oli hyödyllinen ja se kokonaisuudessaan hyödyttää työntekoa tulevaisuudessa.

Kehittämissideoina nousi eri kohderyhmien huomiointi, toivottiin lisäkoulutuksia liittyen muun muassa työntekijöiden omiin työpaikkoihin, ja asiakaskunnan erityispiirteisiin liittyen. Esiin nousi myös mainitseminen miesten kokemasta väkivallasta. Koulutus koettiin kattavana, tiiviinä ja runsassisältöisenä, minkä vuoksi toivottiin enemmän aikaa päästä pureskelemaan saatua tietoa. Ehdotettiin esimerkiksi koulutuksen jakamista useammalle päivälle ja taukojen lisäämistä.

Usea koulutuksen käynyt työntekijä jäi kaipaamaan vuorovaikutuksellisuutta, jolloin olisi päässyt keskustelemaan vaikeasta aiheesta sekä muiden koulutettavien, että kouluttajien kanssa. Toivottiin mahdollisuutta esittää kysymyksiä ja ehdotettiin debriefingiä. Koulutus toteutettiin pilottikoulutuksena, ja tarkoituksena oli saada tehtyä verkkoon videokoulutuskokonaisuus, mikä on tulevaisuudessa kaikkien saavutettavissa. Tämän vuoksi vuorovaikutuksellisuuden luominen koulutustilanteeseen ei ollut mahdollista, vaikkakin koulutettavat olisivat siitä hyötyneet. Osa vastaajista kiinnitti myös huomiota koulutuksen teknisiin ominaisuuksiin, kuten esitettyjen dioiden rakenteellisuuteen.

Kaiken kaikkiaan lähisuhdeväkivallan perehdytys- ja puhekeskustelukoulutus koettiin tärkeänä sekä hyvänä koulutuksena, ja esille nostettiin lähisuhdeväkivallasta puhumisen ja lähisuhdeväkivallan näkyväksi tuomisen tärkeys. Opinnäytetyöstä saatujen tulosten avulla saadaan tietoa koulutuksen vaikutuksista, hyödyistä ja kehittämishaasteista. Tuloksia voidaan myös hyödyntää suunniteltaessa uusia lähisuhdeväkivaltakoulutuksia, vaikka työ tehtiinkin Väkivallaton Vantaa -kehittämishankkeeseen.

Jatkokehittämissuunnitelmana opinnäytetyötä tehdessä nousi työntekijöiden kokemukset koulutuksen hyödyistä siinä vaiheessa, kun kaikkea saatua tietoa on jo pidempään

päästy hyödyntämään työssä. Kiinnostavaa olisi myös tutkia, millaista lähestymistä, apua ja tukea lähisuhdeväkivallan uhrin itse toivoisivat palveluita käyttäessään.

Lähteet

Arene ry 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportti/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382. Viitattu 23.01.2021.

Butchart, Alexander & Hillis, Susan 2016. Inspire: Seven Strategies for Ending Violence Against Children. World Health Organization. <<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/207717/9789241565356-eng.pdf;jsessionid=F374237E9FD6B8B59CFDFB8213E1FDAE?sequence=1>>. Viitattu 20.11.2020.

Danielsson, Petri & Näsi, Matti 2020. Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2019 - Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Katsauksia 43/2020. Helsinki: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/319010/Katsauksia_43_Danielsson_Näsi_2020.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Viitattu 09.11.2020.

Doran, Frances & van den Mortel, Thea 2022. The influence of an educational intervention on nursing students' domestic violence knowledge and attitudes: a pre and post intervention study. BMC Nursing 2 (109). 1–8. <<https://bmcnurs.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12912-022-00884-4>>. Viitattu 12.3.2024.

Elorinne, Anu & Sohlman, Jutta 2014. Lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puheeksiotto osana neuvolatyötä. Opinnäytetyö. Hyvinkää, Tikkurila: Laurea-ammattikorkeakoulu. Terveyden edistämisen koulutusohjelma YAMK.

Evans, Dabney 2020. COVID-19 and violence: a research call to action. BMC Women's Health 20 (249). 1–3. <https://bmcwomenshealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12905-020-01115-1>. Viitattu 5.4.2022.

Ewalds, Helena 2014. Tiedä ja toimi. Lähisuhdeväkivalta puheeksi sosiaali- ja terveyspalveluissa. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116711/THL_Tieda_ja_toimi_lahisu%20hdevakivalta_puheeksi_230414_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 12.4.2024.

Ferreira Lopes, Raquel & Silva Ferreira, Andreia & Gomes de Almeida, Thayse & Sales Jorge, Jorgina & Cizino da Trindade, Ruth França & Lucena Vasconcelos, Eveline 2016. Domestic violence against female users of primary health care services. Journal of Nursing UFPE 10 (5). 4416–4420.

Flinck, Aune & Leppäkoski, Tuija & Paavilainen Eija 2010. Perheväkivaltaan puuttuminen on jokaisen asia. Näkökulmia käytäntöön. Aikuiskasvatus 30 (1). 50–56. <<https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/93859/52537>>. Viitattu 18.4.2024.

Ghazi, Duin & Latvala, Johanna 2022. Kunniaan liittyvä väkivalta. Mitä kunniaan liittyvä väkivalta on? Ihmisoikeusliitto 2022. <<https://ihmisoikeusliitto.fi/tyomme/fgm-ja-klv/kunniaan-liittyva-vakivalta/>>. Viitattu 3.4.2022.

Hakulinen, Tuovi & Hastrup, Arja 2020. Perhekeskusverkoston tietopyynnöt. Teoksessa Hietanen-Peltola, Marke & Vaara, Sarianna & Hakulinen, Tuovi & Hastrup, Arja (toim.). Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronakeväänä 2020. Tuloksia kouluterveydenhuollon verkoston ja perhekeskusverkoston tiedonkeruista. Työpäpaperi 26/2020. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 25–50. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140127/TYÖ2020_026_Lasten%20nuorten%20ja%20perheiden%20peruspalvelut%20koronakeväänä%202020_s.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Viitattu 5.4.2022.

Hakulinen, Tuovi & Riihonen, Riikka & Laajasalo, Taina 2019. Lapsi parisuhdeväkivallan todistajana. Teoksessa Korpilahti, Ulla & Kettunen, Hanna & Nuotio, Erika & Jokela, Satu & Nummi, Vuokko Maria & Lillsunde, Pirjo (toim.). Väkivallaton lapsuus – toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 212–214. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. Viitattu 10.4.2024.

Hakulinen, Tuovi & Tervo, Jaana 2021. Lähisuhdeväkivalta perheessä. Teoksessa Korpilahti, Ulla (toim.). Väkivallaton lapsuus 2020–2025 - toimeenpano ja viestintä. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2021:17. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 42–78. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163202/STM_2021_17_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 5.4.2022.

Hietanen-Peltola, Marke & Vaara, Sarianna & Hakulinen, Tuovi & Hastrup, Arja 2020. Lasten, nuorten ja perheiden peruspalvelut koronakeväänä 2020. Tuloksia kouluterveydenhuollon verkoston ja perhekeskusverkoston tiedonkeruista. Työpäpaperi 26/2020. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 1–2. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140127/TYÖ2020_026_Lasten%20nuorten%20ja%20perheiden%20peruspalvelut%20koronakeväänä%202020_s.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. Viitattu 5.4.2022.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Ikonen, Riikka & Helakorpi, Satu 2019. Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2019. Tilastoraportti 33: 2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138562/Tilastoraportti_33_Kouluterveyskysely.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Viitattu 21.11.2020.

Kaakinen, Markus & Raeste, Anna 2019. Tilastokatsaus lapsiin kohdistuvasta väkivallasta. Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta poliisin tilastoissa ja kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin seurantajärjestelmissä. Teoksessa Korpilahti, Ulla & Kettunen, Hanna & Nuotio, Erika & Jokela, Satu & Nummi, Vuokko Maria & Lillsunde, Pirjo (toim.). Väkivallaton lapsuus – toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 53–65. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y>. Viitattu 3.2.2021.

Karhuvaara, Marjatta & Kaitue, Sanna & Ruuhilahti, Susanna 2013. Lähisuhdeväkival-
lan kartoittaminen ja siihen puuttuminen lastenvalvojan työssä. Opas 30/2013. Terveys-
den ja hyvinvoinnin laitos. <[https://www.julkari.fi/bitstream/han-
dle/10024/110522/THL_OPA2013_030_verkko.pdf](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110522/THL_OPA2013_030_verkko.pdf)>. Viitattu 8.4.2022.

Kero, Katja & Nyqvist, Leo & Rautio, Jenni & Puuronen, Anne 2019. Lähisuhdeväkival-
lan seulontaa tulee vahvistaa. Lääkärilehti 74 (35). 1881–1888.

Kupias, Päivi & Koski, Mia 2012. Hyvä kouluttaja. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Laajasalo, Taina & Paavilainen, Eija & Järvilehto, Vasilisa & Keiski, Pia 2019. Henkinen
väkivalta ja laiminlyönti. Teoksessa Korpilahti, Ulla & Kettunen, Hanna & Nuotio, Erika
& Jokela, Satu, Nummi, Vuokko Maria & Lillsunde, Pirjo (toim.). Väkivallaton lapsuus –
toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali-
ja terveysministeriön julkaisuja 2019:27. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 189–
196. <[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-
dle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y)>.

Mikkola, Tuula 2019. Laadullisen tutkimuksen lähtökohdat – mitä pitää ymmärtää en-
nen aineiston keräämistä ja analyysia. Luentotallenne. Metropolia ammattikorkeakoulu.
Viitattu 02.01.2021.

Naisten linja 2024a. Tietoa väkivallasta. Fyysinen väkivalta. [https://naistenlinja.fi/fyysi-
nen-vakivalta/](https://naistenlinja.fi/fyysi-
nen-vakivalta/). Viitattu 29.4.2024.

Naisten linja 2024b. Tietoa väkivallasta. Taloudellinen väkivalta. < [https://naisten-
linja.fi/taloudellinen-vakivalta/](https://naisten-
linja.fi/taloudellinen-vakivalta/)>. Viitattu 29.4.2024.

Naisten linja 2024c. Tietoa väkivallasta. Kunniaan liittyvä väkivalta. < [https://naisten-
linja.fi/kunniaan-liittyva-vakivalta/](https://naisten-
linja.fi/kunniaan-liittyva-vakivalta/)>. Viitattu 24.4.2024.

Naisten linja 2024d. Tietoa väkivallasta. Digitaalinen väkivalta. [https://naistenlinja.fi/di-
gitaalinen-vakivalta/](https://naistenlinja.fi/di-
gitaalinen-vakivalta/). Viitattu 16.4.2024.

Nettiturvakoti. Väkivallan monet muodot. Henkinen väkivalta. < [https://nettiturva-
koti.fi/tunnista-vakivalta/vakivallan-monet-kasvot/#henkinen-vakivalta](https://nettiturva-
koti.fi/tunnista-vakivalta/vakivallan-monet-kasvot/#henkinen-vakivalta)>. Viitattu
6.4.2022.

Niklander, Elisa & Peltonen, Joonas & Fagerlund, Monica & Mela, Marianne & Houtso-
nen, Jarmo & Notko, Marianne & Husso, Marita. EPRAS-hankkeen projektikonaisuus
ja sen arviointi. Teoksessa Niklander, Elisa & Notko, Marianne & Husso, Marita (toim.).
Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen ja ammattilaisten koulutus sosiaali- ja terveyden-
huollossa ja poliisissa. EPRAS-hankkeen arviointi. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin
laitos. 24–80. [https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138462/URN_ISBN_978-
952-343-369-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138462/URN_ISBN_978-
952-343-369-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y). Viitattu 13.4.2024.

Niklander, Elisa & Peltonen, Joonas & Notko, Marianne & Husso, Marita 2019. Enhanc-
ing Professional Skills and Raising Awareness on Domestic Violence, Violence against
Women and Shelter Services (EPRAS) -hanke. Teoksessa Niklander, Elisa & Notko,

Marianne & Husso, Marita (toim.). Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen ja ammattilaisten koulutus sosiaali- ja terveyden- huollossa ja poliisissa. EPRAS-hankkeen arviointi. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 17–23. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138462/URN_ISBN_978-952-343-369-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 13.4.2024.

Nipuli, Suvi 2019. Lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen ja ehkäisyn prosessit – Lähisuhdeväkivaltatyön hyvät käytännöt rakenteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:55. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. <https://julkaisut.valtio-neuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162012/STM_2019_55_Rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 10.11.2020.

Nollalinja 2019. Väkivallan muodot. Fyysinen väkivalta. Päivitetty 17.10.2019. <<https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/fyysinen-vakivalta/>>. Viitattu 5.4.2022.

Notko, Marianne & Husso Marita 2019. Lähisuhdeväkivalta ilmiönä. Teoksessa Niklander, Elisa & Notko, Marianne & Husso Marita (toim.). Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen ja ammattilaisten koulutus sosiaali- ja terveydenhuollossa ja poliisissa. EPRAS-hankkeen arviointi. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 13–15. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138462/URN_ISBN_978-952-343-369-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 15.4.2024.

Nuorten Exit. Nuorille. Omat rajat. Seksuaaliväkivalta. Exit ry. <https://nuortenexit.fi/nuorille/omat-rajat/seksuaalivakivalta/#mita-on-seksuaalivakivalta>. Viitattu 28.4.2024.

Nylén, Hanna & Yli-Kätkä, Tita. Taloudellista väkivaltaa esiintyy monissa muodoissa. Taloudellisen väkivallan muodot. Taloudellinen väkivalta tutuksi -hanke. <https://taloudellinenvakivalta.fi/taloudellisen-vakivallan-muodot/>. Viitattu 21.4.2024.

October, Martta & Virrankari, Lotta 2021. Säädökset, sopimukset, osallisuus ja tietopohjan kehittäminen. Teoksessa Korpilahti, Ulla (toim.). Väkivallaton lapsuus 2020–2025- toimeenpano ja viestintä. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2021:17. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. 26–41. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163202/STM_2021_17_rap.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 5.4.2022.

Oranen, Mikko 2001. Elämää varjossa – väkivallalle altistumisen vaikutuksista. Teoksessa Oranen, Mikko (toim.) Perheväkivallan varjossa. Raportti lapsikeskeisen työn kehittämistä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 30. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto. 41–65.

Paul, Olivia 2019. Perceptions of Family Relationships and Post-Traumatic Stress Symptoms of Children Exposed to Domestic Violence. *Journal of Family Violence*. 34 (4). 331–343.

Pojjula, Soili 2016. Lapsi ja kriisi. Selviytymisen tukeminen. Helsinki: kirjapaja.

Puusa, Anu 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti Pauli (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. 103–117.

Puusa, Anu 2020. Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti Pauli (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. 145–156.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen analysointi. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti Pauli (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. 141–144.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti Pauli (toim.). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus. 75–85.

Rikosuhripäivystys 2019a. Kunniaan liittyvä väkivalta. <<https://www.riku.fi/erilaisia-rikkoksia/kunniaan-liittyva-vakivalta/>>. Viitattu 3.4.2022.

Rikosuhripäivystys 2019b. Digitaalinen väkivalta ja vaino. <<https://www.riku.fi/erilaisia-rikkoksia/digitaalinen-vakivalta-ja-vaino/>>. Viitattu 23.3.2022.

Siltala, Heli 2022. Lähisuhdeväkivallan tehokkaampi tunnistaminen vähentäisi väkivaltaista aiheutuvia terveyshaittoja ja -kustannuksia. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 138 (11). 1015–1019. Viitattu 8.4.2024.

Siltala, Heli & Hisasue, Tomomi & Hietämäki, Johanna & Saari, Juhani & Laajasalo, Taina & October, Martta & Laitinen, Hanna-Leena & Raitanen, Jani 2022. Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset. Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:52. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164292/VNTEAS_2022_52.pdf?sequence=13&isAllowed=y>. Viitattu 12.4.2024

Siukola, Reetta 2014. Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö. THL opas 34. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://core.ac.uk/download/pdf/20319326.pdf>. Viitattu 02.11.2020.

Suomen virallinen tilasto 2021. Rikos- ja pakkokeinotilasto. Helsinki: Tilastokeskus. https://tilastokeskus.fi/til/rpk/2020/15/rpk_2020_15_2021-06-01_tie_001_fi.html. Viitattu: 7.4.2022.

Suomen YK-liitto. Lasten oikeudet. <<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet/lasten-oikeudet>>. Viitattu 14.4.2024.

Terveyskylä. Mitä on seksuaaliväkivalta? <<https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaali-terveys/seksuaalivakivalta/mita-on-seksuaalivakivalta>>. Viitattu 6.4.2022.

Tunne lainsäädäntö. Miksi väkivaltatyötä tehdään? Ensi- ja turvakotien liitto. <<https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunne-lainsaadanto/#lapsen-oikeudet>>. Viitattu 10.12.2020.

Tunnista väkivalta. Kaikki väkivalta on väärin ja ihmisoikeusrikkomus. Ensi- ja turvakotien liitto. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/>. Viitattu 10.12.2020.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Viitattu 23.01.2021.

Unicef. Lapsen oikeuksien sopimus: tiivistelmä. Suomen Unicef ry. <<https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus/>> Viitattu 14.4.2024.

Väkivalta. Väkivallan muodot. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Päivitetty 8.12.2023. <<https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot>>. Viitattu 13.1.2024.

Webropol-palautekysely

Väkivallan puheeksiottokoulutus - Marraskuu 2020

Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistele-
miseksi.

**1. Suostun siihen, että vastauksiani voidaan käyttää tutkimuksessa ja koulutuk-
sen kehittämisessä ***

Kyllä

2. Mikä on ammattisi?

3. Kuinka kauan olet työskennellyt ammatissasi?

Alle vuoden

1-5 vuotta

5-10 vuotta

Yli 10 vuotta

4. Millä toimialalla työskentelet?

Sosiaali

Terveys

Kasvatus ja opetus

Seurakunta, järjestö tms.

Jokin muu

5. Mikä koulutuksessa oli kaikkein hyödyllisintä oman työsi kannalta?

6. Miten kehittäisit koulutuksen sisältöä?

7. Oliko koulutuksen rakenne ja toteutustapa toimiva?

Kyllä

Ei

9. Minkä palvelupolkumalleista koit oman työsi kannalta hyödyllisimmäksi? Voit myös valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Pyramidi

Talo-malli

Mökkikylä

Joku muu

Mikään ei ollut hyödyllinen

10. Mikä kokemusasiantuntijavideo puhutteli sinua eniten? Voit valita myös useamman kuin yhden vaihtoehdon.

Väkivaltaa kokeneen tarina

Väkivaltaisesti käyttäytyneen tarina

Työntekijän tarina

Mikään tarinoista ei puhutellut

11. Mitä muuta haluaisit kommentoida tai kysyä? Sana on vapaa! 😊